

DIRVA

McNAMARAI PASITRAUKIANT

GYNIMO SEKRETORIAUS PASITRAUKIMAS SUKĖLĖ SPEKULIACIJŲ BANGĄ APIE POLITIKOS VIETNAME PASIKEITIMĄ. SIEKIA NT GREITESNĖS KARINĖS PERGALES. — RUSK IR ROSTOWO PAŽIŪROS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Galima ginčytis dėl to ar McNamara pats išėjo ar buvo atstatytas. Pagal vieną versiją, prezidentas Johnsonas pasiteiravęs savo Gynimo Sekretoriaus, ar jis norėtų gauti Pasaulio Banko prezidento postą. McNamara atsakęs, kad jis būtų suinteresuotas. Prezidentas tuč tuojau jokandidatūrą ir iškėlęs, nors pasitraukęs nuo ateinančių metų pradžios banko prezidentas ir žadėjęs prezidentui palikti dar kiek laiko savo vietoje, jei to reikėtų. Toks greitas nominavimas, kas buvo lygu paskyrimui, nes banko kapitalo dauguma priklauso JAV-bėm, sakoma, nustebino

net patį McNamarą. Pagal kitų aiškinimus, McNamara jau norėjęs seniau pasitraukti, tačiau nenorėjęs padaryti prezidentui nemalonumų ir buvo sutikęs palikti savo poste tik tol, kol prezidentui būtų nepakeičiamas. Kaip ten bebūtų, prezidentui dabar atrodė tinkamas momentas McNamarą pakeisti ir tai sukėlė pagrįsto įtarimo, kad su tuo bus susijęs politikos Vietname pakeitimas. Kaip žinia, McNamara buvo kontraversinė asmenybė. Vieni jį gyrė, kiti peikė. Jo postas, gali sakyti, buvo vienas sunkiausių pasauly-

je. Stovėti galingiausios pasaulyje karo mašinos priekyje yra nemaža atsakomybė ne tik prieš savo kraštą, bet iš dalies ir pasaulį. Tiesa, pagal konstituciją, karą paskelbti gali tik JAV Kongresas, tačiau šiais laikais vis daugiau ir daugiau apsieinama be formalaus karo paskelbimo ir sprendimas kada panaudoti karo pajėgas krinta ant prezidento pečių. Gynimo Sekretorius tačiau turi laikyti karo mašiną tokioje būklėje, kad ją galima būtų panaudoti krašto tikslams pasiekti. Žiūrint į karą Vietnam, McNamara savo uždavini atliko neblogai. Šiandien JAV Vietname turi apie pusę milijono vyrų, kurie reikalui esant galėtų net padaryti invaziją į šiaurinę Vietnamą. Ar tos pajėgos buvo ir yra naudojamos visai tikslingai,

-- kitas klausimas. Sakoma, kad štabų viršininkai rekomendavę griežtesnį kursą -- didesnį spaudimą į šiaurinę Vietnamą, prezidentas tačiau pasirinkęs kitą kelią politiniais sumetimais ir tai padaręs McNamaros patarimu ar bent su jo sutikimu. Savaiame aišku, kad kas bebūtų paskirtas į McNamaros vietą, generolų bus daugiau paimama negu anksčiau. Be to, prezidentas prieš rinkimus turi kaip nors pasiteisinti prieš rinkikus. Jis turi jiems patiekti jei ne karinę pergalę, tai bent kokių nors įrodymų, kad prie jos eina. Ta pačia proga gali kilti idomus klausimas, ar prezidentas negalėtų padaryti posūkio visai į kitą pusę. Kalbant gubernatoriaus Romney žodžiais, prezidentas yra politinis gyvūnas (political animal). Kai jam reikėjo laimėti rinkimus 1964 metais, jis aiškino, kad JAV nekariausiančios Azijoje ir tuo be abejo pažadino komunistų apetitus ir juos padarėsi. Gal dabar jam vėl reiktų grįžti prie tokios pat laikysenos, kad patenkinus vadinamus "liberalinius" sluoksnius, kurie reikalauja jo skalpo? Nors ir sakoma, kad politikoje viskas įmanoma, toks posūkis sunkiai įsivaizduojamas. Jis neįmanomas kol du vadovaujantieji asmenys yra savo poste: Valstybės Sekretorius Dean Rusk ir prezidento asmeniškasis patarėjas Walt Whitman Rostow, per kurį prezidentas gauna visas savo informacijas apie tarptautinę rai-

Buvęs JAV Nepaprastasis pasiuntinys Lietuvai Owen J.C. Norem, knygos "Timeless Lithuania" autorius, Los Angeles Lietuvių Tautiniuose Namuose lapkričio 25 d. suruoštame jo knygos antros laidos pristatyme, dedikuoja Lietuvos gen. konsului dr. J. Bielskiui.

"Timeless Lithuania" yra nuoširdaus lietuvių draugo ir lietuvių tautos istorijos objektyvaus stebėtojo vaizdas, patiekta anglų kalboje. Knyga tinkama ne tik kaip dovana amerikiečiams draugams, bet ir mūsų jaunimui, Lietuvą liečiančias problemas suprantančiam angliškai ir sugebančiam tas problemas tinkamai panaudoti ir skleisti.

L. Kanto nuotrauka

PASIRUOŠIMAS PABALTIEČIŲ MOKSLININKŲ KONFERENCIJAI

Pastaruoju metu Latvių Korporacijų S-gos Mokslo Komisija (LKA Zinatnu Komisija) svarstė galimybės sušaukti estų, latvių ir lietuvių mokslininkų konferenciją, išnagrinėti akademinių lygiu sovietizacijos poveikį Pabaltijo tautose. Gavus latvių veiksmų ir institucijų pritarimą, Latvių Korporacijų S-gos pirmininkas Janis Gaigulis kreipėsi į lietuvių ir estų veikėjus. Jiems davus principinį sutikimą, buvo sušauktas pasitarimas Korp! Letonia patalpose, New Yorke lapkričio 30 d. Iš New Yorke lietuvių veikėjų buvo pakviesti 9, tačiau, gal dėl sniego ar susisiektimo kliūčių, tik vienas Algirdas Budreckis atvyko lietuviams atstovauti. Pasitarime dalyvavo Estų Tautinio Komiteto pirm. Heikki Leeseмент, Estų Mokslo Draugijos pirm. Waldemar Eiso, Amerikos Latvių Apvienibos (ALA) pirm. dr. Peteris Lejinš, dr. Sigurds Grava, Alise Ciru-

le, Nils Briška, Laiks redaktorius Grinbergs, Peteris Freivalds ir LKA pirm. Janis Gaigulis. A. Budreckis buvo pakviestas JAV LB Tarybos atstovo etike-tu. Posėdžiui pirmininkavo dr. Lejinš, kuris iš karto pareiškė, jog latvių veiksniai pritaria tokiai konferencijai ir jai skiria \$2000. Gaigulis, Leeseмент, Grava, Lejinš, Budreckis ir Grinbergs dalyvavo diskusijose dėl konferencijos tikslo, apimtios, dalyvių kvalifikacijų ir panašiai. Buvo nutarta sušaukti konferenciją 1968 m. liepos mėn. pabaigoje — rugpjūčio mėn. pradžioje (kada a k a demikai atostogauja). Konferencija įvyks Marylando Universitete, Silver Springs rūmuose, netoli Washingtono. Konferencijos tikslas: 1. Išnagrinėti dabartinę padėtį okupuotoje Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, 2. Išnagrinėti pabaltiečių

bendruomenių laisvame pasaulyje padėtį. 3. Nustatyti tolimesnių mokslinių studijų gaires, ir 4. Koordinuoti tolimesnį pabaltiečių mokslininkų bendradarbiavimą. Konferencija bus grynai mokslinio pobūdžio suvažiavimas. Paskaitininkais ir referentais bus kviečiami įvairių sričių specialistai ir žinovai. Buvo sudarytas konferencijai šaukti laikinasis vykdomasis komitetas, į kurio sąstatą įeina J. Gaigulis (pirmininkas), dr. S. Grava, dr. J. Puzinas, dr. A. Budreckis, dr. H. Leeseмент ir W. Elso. Vykdomojo Komiteto uždavinys yra užmegzti formalius ryšius su estų, latvių ir lietuvių mokslo institucijomis ir suorganizuoti atitinkamas darbo komisijas. A. Budreckis įpareigotas kontaktuoti Lituanistinį Institutą ir JAV LB Centro Valdybą. Sekantis pasitarimas įvyks š. m. gruodžio 12 d. Algirdas Budreckis

Pabaltiečių mokslininkų konferencijos parengiamoji pasitarimo dalyviai. Bruno Rozitis nuotrauka

Lietuvių delegacija Baltuose Rūmuose

JAV viceprezidentas H.H. Humphrey gruodžio 6 d. Baltuose Rūmuose priėmė lietuvių delegaciją pasitarti suaktyvinto pašto ženklo, Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo suaktyvinti, išleidimo reikalu.

Delegacijoje dalyvavo: T. Blinstrubas, P. Dargis, kun. P. Garšva, P. Grigaitis, J. Kapočius, A. Rudis, M. Rudienė, J. Stukas ir M. Vaidyla.

Karolė Dambrauskaitė skaito ištrauką iš buv. JAV Nepaprasto pasiuntinio Lietuvai Owen J.C. Norem parašytos knygos "Timeless Lithuania", kurios pristatymą Los Angeles lietuviams surengė ALT S-gos Los Angeles skyrius. Prie stalo sėdi Owen J.C. Norem, I. Mažeikaitė ir Lietuvos gen. konsulas dr. J. Bielskis.

L. Kanto nuotrauka

IŠ VISO PASAULIO

● PRANCŪZIJA neleido JAV "juodosios jėgos" vadui Stokely Carmichael sustoti Paryžiuje ir agituoti prieš karą Vietnam. Orly aerodrome jam buvo leista pasirinkti bet kurį lėktuvą, išvykstantį iš Paryžiaus užsienin. ● CHARLES E. BOHLEN, JAV ambasadorius Prancūzijoje, būsiąs paskirtas į atsistatydinusio Valst. sekretoriaus Rusk padėjėjo Foy D. Kohler vietą. Kohler ir Bohlen yra buvę ambasadoriais Maskvoje. Spėjama, kad i Bohlen postą Paryžiuje ilgesni laiką nebūsiąs skiriamas ambasadorius. Tai ženklas, jog JAV vyriausybė nori iš toliau stebėti tolimesnę de Gaulle politiką JAV ir kitų vakarų sąjungininkų atžvilgiu. ● KANADOS PARLAMENTUI teiktas įstatymo projektas, kuriuo būtų suteikiamos lygios teisės prancūzų kalbai net ir ten, kur prancūziškai kalbančių sudaro ne mažiau 10% gyventojų. ● PASKELBUS R. McNAMAROS atsistatydinimą, kalbama apie kitus galimus pakeitimus prez. Johnsono kabinete. Tie pakeitimai pirmoje eilėje paliešia dar prez. Kennedy paskirtus sekretorius -- vidaus reikalams Udall, Žemės ūkio -- Freeman ir Darbininkijos -- Wirtz.

KARO NUSIKALTĖLIŲ PĖDOMIS...

(3)

Kai 1945 metais Wiesenthal gavo karo nusikaltėlių sąrašą, jame buvo ir Eichmanno pavardė. Į jį ypatingą dėmesį patarė atkreipti žydų brigados kapitonas Chiter Ishai, kuris rūpinosi buvusiųjų deportuotojų perkėlimu į Palestiną.

-- Visa nelaimė, tas Eichmannas yra gimęs Palestinoje, -- pastebėjo jis.

Eichmanno kortelėje tikrai buvo įrašyta, kad

McNamarai

pasitraukiant...

(Atkelta iš 1 psl.)

dą. Rusk savo pažįstamą pakartotinai išdėstė pasikalbėjime su Readers Digest redaktoriams to žurnalo gruodžio m. Nr. Jis ten pabrėžė, kad JAV turi gyvybinius interesus pietryčių Azijoje, kurių negali išduoti.

Apie Rostovą plačiau rašo Life žurnalas savo gruodžio 1 d. Nr.

Jo tėvas, Amerikon imigravęs šio šimtmečio pradžioje. Rusijos žydai, buvo socialistinių pažiūrų, sūnus tačiau parašė 'alternatyvą Marksizmui', studiją apie JAV pasaulio arenoje. Pagal jį, JAV negali atsilaukioti prieš sujungtą Eurasią (t.y. Europą, Aziją ir net Afriką). Todėl JAV turi išlaikyti jėgos balansą santykiais su Europos ir Azijos valstybėmis. Amerikos interesai neleidžia, kad kokia nors priešiška JAV galybė išsigalėtų Eurazijoje. Jie reikalauja, kad Eurazijos bendruomenės vystytųsi pagal panašią amerikiečių ideologiją, nes nūdienės sąlygose sunku įsivaizduoti demokratiją kaip salą totalitarinėje jūroje.

Taip W. W. Rostovas rašė prieš keliolika metų dar būdamas profesorium, tačiau nuo tų minčių jis neatsisako ir dabar. Dar daugiau, jis yra laimėjimo Vietname šalininkas. Tos jo pažiūros nepakeitė jo buvusių draugų, iš liberalų tarpo aplink Kennedy susispietusių, dabartinės politikos kritikų, karo eskaliaciją, antikarinį sentimentą ir riaušes Amerikos miestuose.

Už tat galima teigti, kad kol prezidentas naudojasi Rusk ir Rostovo patarnavimais, jis nėra pakeitęs savo pažiūrų į Vietnamo karą, kuri privalo laimėti.

jis gimęs Sarnoe, Palestinoje, senoje vokiečių kolonijoje.

Šią legendą sukūrė pats Eichmannas. 1937 metais kaip "korespondentas" jis lankėsi Palestinoje ir tas jam davė idėją sukurti legendą, kad kilęs iš Palestinos. Tas jam buvo reikalinga patvirtinti nuomonę, kad jis yra žydų klausimu specialistas, giliai pažįstas žydus ir judaizmą. Tas jam gerai pasisekė, kad net kai kurie žydai buvo įsitikinę, jog jis yra baigęs rabinų mokyklą.

1945 m. vasarą vienas Wiesenthalio bendradarbis patyrė, kad Eichmannas slapstosi Styrijoje. Bet policija jo nerado. Pravedant tardymą buvo sužinota, kad Eichmannas buvo vedęs tūlą Veroniką Liebl, kuri 1945 m. kovo m. Prahoje gavo skyrybas ir trys vaikai Klaus, Dieter ir Horst gyveno su ja. Ji buvo ilgai sekama, bet be rezultatų. Vieną dieną buvo sužinota, kad iš vietinio teismo, savo vaikų labui, ji pareikalavo Eichmanno mirties pažymėjimo.

Jei Eichmannas būtų pripažintas mirusiu, jo ieškojimas pasunkėtų, nes būtų išbrauktas iš sąrašų. Buvo įtarta, kad tai sugalvojo pats Eichmannas su žmonos pagalba.

Dokumentas, kuriuo buvo remiamasi reikalaujant pripažinimo Eichmanno mirties, buvo tūlo Karl Lukas liudijimas, kuriame jis tvirtino matęs, kaip 1945 m. balandžio 30 d. Eichmannas žuvo laike Prahos mūšio.

Wiesenthal pasiuntė savo agentus į Prahą ir ten buvo sužinota, kad Karl Lukas yra vedęs Veronikos Liebl seserį. Policijai net pavyko rasti korespondenciją, kurioje buvo įrodyta, kad visa giminė dalyvavo sąmoksle pripažinti Eichmanną mirusiu. Tad Veronikos Liebl prašymas buvo atmetas.

1949 m. iš naujo buvo patirta, kad Eichmannas slapstosi Austrijoje. Buvo suorganizuotas sekinimas, bet kažkas prasiplėpė ir jis dingio iš horizonto, o 1952 metais dingio ir jo žmona su vaikais. Padarius jį buvusiuose namuose kratą, darže rasta duobė, iš kurios kas nors buvo išsikasta. Dokumentai ar pinigai.

Bėgo metai ir apie Eichmanną daugiau nieko nebuvo girdėti, kol vieną dieną vienas aust-

rų baronas, didelis pašto ženklų kolekcionierius, pasikvietęs Wiesenthalį parodė voką:

-- Pažiūrėkit, ar tie argentinieši ženklai nėra puikūs? Šį laišką man atsiuntė vienas bičiulis, buvęs Wehrmachto pulkininkas, kuris Argentinoje yra armijos instruktoriumi. Žiūrėkit ką jis man rašo: "Čia radau keletą senų pažįstamų. Išpėkit, ką aš mačiau ir su kuo kalbėjau du kartu, o gi tą kiauš Eichmanną, kuris viešpatavo ant žydų. Jis gyvena prie Buenos Aires ir dirba vienoje įmonėje".

Wiesenthal vos galėjo nuslėpti susijaudinimą, kurį sukėlė ši žinia. Jis dar porą kartų perskaitė atmintinai išmokdamas tą vietą, kur buvo kalbama apie Eichmanną. Grižęs viešbutin užrašė tuos žodžius. Jis žinojo, kad vienas nieko negalės padaryti ir nutarė ieškoti perduoti Izraelio žvalgybai. Penki metai praėjo nuo to laiko ir nieko neįvyko. Atrodė niekas nesirūpino Eichmannu. Paskui 1959 m. įvykiai pajudėjo. Du jauni žydai Michael ir Meier iš žvalgybos prisistatė pas Wiesenthalį ir paprašė jo ieškojimą atnaujinti.

Sekančiais metais Linze numirė Eichmanno tėvas ir Wiesenthal nusiuntė ten savo bendradarbius. Jų misija buvo nufotografuoti visus laido tuvių davčius. Padidinus nuotraukas buvo atpažinti keturi Eichmanno broliai, bet pats Adolfas Eichmannas nebuvo atvykęs į tėvo laidotuves.

Bet tos fotografijos pradžioje Eichmanną, nes lyginant jo brolių nuotraukas su senomis, buvo galima nustatyti kaip jie paseno.

Patiekdamas keturias nuotraukas Michaeliui ir Meieriui, Wiesenthal pastebėjo, kad panašiai pasenti turėjo ir Adolfas Eichmannas. Prisiėmiant tos taisyklės, galima buvo ir jo senąją nuotrauką "pasendinti".

Abu slapstosios tarnybos agentai ta idėja buvo sužavėti ir dingio. Apie juos Wiesenthal daugiau nieko negirdėjo, kol 1960 m. gegužės 23 d. Izraelio premjeras Ben Gurion pranešė parlamente, kad buvęs Obersturmbannführer Adolfas Eichmannas yra suimtas ir Izraelio kalėjime laukias teismo.

Kitas ieškomasis buvo Dr. Josef Mengele, už kurio pagavimą Vo-

Worcesterio akademikai skautai su svečiais iš kitų Atlanto pakraščio vietovių metinėje ASS šventėje. P. Molio nuotrauka

ketijos valdžia siūlė 60,000 markių premiją. Jis su Martinu Bormanu buvo Hitlerio dešiniajame ranka.

Ši budelį pažinojo visi Auschwitzo mirties stovyklos kaliniai. Jis irgi slapstėsi Pietų Amerikoje ir jokie prašymai išduoti nepadėjo. Jausdamas, kad jam gali būti karšta Argentinoje, jis persikėlė į Paragvajų, kur turėjo gerą bičiulį vyriausybėje. Po penkių metų jis gavo Paragvajaus pilietybę ir su nauju pasu grįžo į Argentiną. Bet vengė Buenos Aires ir prisiglaudė Bariloche, gražiame mieste Andų kalnuose, kur daug vokiečių turi liuksusines vilas.

Čia įvyko keistas incidentas. Tarp turistų priėmimui buvo Nora Eldoc, atvykusi iš Izraelio, kuri su savo motina yra buvusi Auschwitz stovykloje ir ją dr. Mengele sterilizavo.

Vieną dieną liuksusiniame Bariloche viešbutyje ji akis į akį susidūrė su savo buvusiu budeliu. Mengele, kuris Auschwitzte operavo nemažai moterų, jos nebūtų atpažinęs, bet ji tuoj pažino. Tačiau jis pastebėjo ant jos rankos išotuotą numerį ir matė, kaip ji nužiūrėjo nuo galvos iki kojų. Nora Eldoc apsisuko ir išėjo iš salės.

Už kelių dienų ji išvyko į kalnus ir dingio. Jos kūną rado tarpukalnį. Pravedus tardymą buvo nustatyta, kad tai buvo nelaimingas įvykis.

Po Eichmanno pagavimo dr. Mengele persikėlė į Braziliją, paskui jo pėdsakai buvo užtikti Graikijoje. Jis net buvo grįžęs į Vokietiją, bet saugiausiai jautėsi Paragvajuje.

Vienu metu jį bandė pagrobti iš Izraelio atvykę agentai, bet laiku

pabėgo. Dabar jis gyvena nuošaliame name džiunglėse, kur yra apsigyvenę vokiečiai imigrantai. Į namą vedanti kelią saugo paragvajiečių kareiviai, kuriems įsakyta nepraleisti jokio automobilio ir svetimų žmonių ir jei būtų reikalingas, apšaudyti. Viduj namo dr. Mengele saugomas keturių apsiginklavusių sargų, kuriems jis moka algą.

Panašiai stipriai saugomas Pietų Amerikoje gyvena kitas ieškomasis -- Martinas Bormannas. Bet niekas nenori pakartoti Eichmanno pagrobimo istorijos, kad nesukeltų diplomatinio konflikto ir 100,000 markių, skirtų už jo pabrobimą, dar tebėra niekam neišmokėtos.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

AR ŽINAI,

kad ne vien tik 3 Baltijos valstybės, bet ir Suomija švenčia savo 50 metų nepriklausomo gyvenimo sukaktį. Ta proga jau ant laiško pasirodė specialūs Suomijai pagerbti JAV 5 c. pašto ženklai su Suomijos herbu...

★

kad artėjant Kalėdų šventėms ir smarkiai pagausėjus pašto siuntoms, pašto įstaigos samdo daug pagelbinių tarnautojų laisvoms nešioti. Ties naujieji tarnautojai nėra tiek įgudę nuolatinei klientūrai aptarnauti. Pašto įstaigų vadovybė prašo visų namų savininkų jau dabar patikrinti namo numerį, ir jei tik jis blogai įžiūrimas ar yra neryškioje vietoje, atitinkamai pataisyti.

★

kad dar tik 1957 metais pašto ženklas normaliam pirmos klasės laiskui kainavo tik — 3 c. ! !

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS	\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA	\$4.00
B. Armonienė — PALIK AŠARAS MASKVOJE	\$3.00
St. Yla — MODERNI MERGAITĖ	\$4.00
K. Donelaitis — METAI (THE SEASONS)	
minkštais viršeliais	\$3.00
kietais viršeliais	\$4.00
Vytė Nemunėlis — MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
Red. K. Barėnas — TREČIOJI PRADALGĖ LITERATŪROS METRAŠTIS —	
minkštais viršeliais	\$3.15
kietais viršeliais	\$3.75
Gr. Šimukonienė — SU DAINA —	
Lietuviškų dainų rinkinys	\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ	\$2.50
J. Švaistas — DANGUS DEBESYSE	\$3.00
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS	
minkštais viršeliais	\$3.00
kietais viršeliais	\$4.00
R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA	\$7.00
Dagys — SKULPTŪRŲ IR PAVEIKSLŲ REPRODUKCIJOS	
(angliškų įvadu ir parašais)	\$6.00
A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA —	
PADAVIMAI	\$2.50
J. Mekas — PAVIENIAI ŽODŽIAI — POEZIJA	\$4.00

Visa eilė kitų poezijos, beletristikos ir prisiminimų knygų.

Užsakant knygas, prie kainos prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

Rašykite:

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAI

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

PROCESS MEN

Outstanding opportunity and challenge available to individuals with thorough knowledge of equipment used in a precision machining manufacturing operation. Should be experienced in determining operational time estimates and specifying tooling, jigs and fixtures.

Excellent Benefits and Compensation.

For Confidential Consideration Send Resume or Apply to:

Energy Controls Division
The Bendix Corporation

717 N. Bendix Dr., South Bend, Indiana 46620
"An Equal Opportunity Employer"

(131-134)

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

APIE PRASMINGAS DOVANAS

Kalėdų ir kitų švenčių suprekybinimas čia ilgesnį laiką gyvenant mums jau nebenauijiena. Apie dovanas galvojant, ne vienam gi reikia galvą sukti, ką šeimos nariams ir artimiesiems dovanoti, bet labai dažnai ir darbovietėse tenka dovanėlę ir "bosui" įteikti ir jomis su bendradarbiais pasikeisti.

Dovana esmėje nėra jau toks blogas daiktas, kai ji perkama lydinčiomis nerealizacijoms, o tikrajam draugiškumo ir dėkingumo jausmui. Savoprasms jį nuostoją tik tada, kada ją aš afišuojiesi arba kada esi pagautas suprekybtosios masinio dovanų teikimo srovės.

Na, bet tai tik viena medalio pusė. Kitoji pusė pasirodo ir mūsų spaudoje, kada šiuo metu jau rašomi straipsniai, ragina dovanoms pirkti lietuvišką knygą, plokštelę, laikraščio prenumeratą. Tie raginimai jau darosi šablonu, bet iš tikrųjų jie nėra jau tokie beprasniai, kaip daugeliui, paviršutiniškai žiūrint, galėtų atrodyti. Tų dovanų nepraso nei knygų nei laikraščių leidėjai sau asmeniškai. Ir tai, tie nuolatiniai prašymai nėra jau tokie malonūs. Bet jie reikalingi priminimo todėl, kad gyvenimas parodė, jog atsiranda ne mažai žmonių, žiūrinčių gilesnę prasmę, pvz., dovanojant savo žmonės ar įstaigos bendradarbiams angliškai išleistą knygą apie Lietuvą.

Stebėsitės ar ne, bet, pavyzdžiui, prieš 25 metus Lietuvai Vaduoti Sąjungos Clevelande išleistoji min. Noremo knyga Timeless Lithuania labai trumpu laiku dingio iš lentynų, nes tada ne tik leidėjai, bet ir visa lietuvių visuomenė suprato, jog tai viena iš prasmingiausių dovanų amerikiečiams, norint kad jie susipažintų su Lietuva ir jos problemomis.

Tos knygos antroji laida jau taip pat "išventinta", lapkričio 25 Amerikos lietuvių Tautinės S-gos Los Angeles skyr. įpristacius visuomenei kartu su knygos autorium. Bet šalia to įvykio dar nėra pasirodžiusių ženklų, liudijančių gyvensnį tąja knyga susidomėjimą. Tiesa, ji gyvai užsakoma pavieniu Dirvos skaitytojų, bet, išskyrus ALT centrą Chicagoje, stinga jai išplatinti organizuotos tautos. O atrodo, kad kalėdoms artėjant kaip tik būtų puiki proga organizacijoms įsigyti bent po 10 egzempliorių, kad palengvinti savo nariams jos įsigijimą ar panaudojant savo ryšiuose su amerikiečiais.

Spartesniu tos knygos išplatiniu būtu atliktas dvigubai naudingas darbas -- viena, knyga tinkama dovanoms, antra -- spartesnis jos išplatinimas palengvintų Vilties leidyklai sekantį leidinį ruošiant.

Mums rašo

IDĖJA AR ILIUZIJA?

Lietuvių Fondo narių suvažiavime gavau Antano Reklaičio, LF Valdybos vykd. vicepirmininko ir reikalų vedėjo, pranešimo atspaudą. Paieškant šio pranešimo grynai fondinę piniginę dalį atpasakoti suvažiavimą sekusiems korespondentams, aš tenoriu aiškintis to pranešimo žangoj užsimenamą klausimą, kurį pats autorius aptaria, kaip naują idėją, gal iliuziją, būtent: "sąmoningo lietuvių patrioto asmenybės idėją"...

Man atrodo, kad pagrindinė šio A. Reklaičio keliamo klausimo mintis yra sena, kaip senas mūsų pasaulis -- jaunimo mokyimo ir auklėjimo problemos, -- bet šiuo atveju įvelkama toji mintis į savišką patriotizmą kevalą, galbūt, jau ir išsėdėję naują idėją ar net iliuziją? "Tautos gyvybės neišlaikysime, jei

jai laisvės neatgausime bei savo sąmoningo patriotinio jaunimo -- Lietuvos ateities" -- teisingai, kad ir laikinai primirštant esimą ne savame krašte, baigia savą įžangą A. Reklaitis.

Bet aš jokių būdu negaliu pagauti minties, ko kiu pagrindu galima tarti, kad "Tokios lietuvių asmenybės išugdymo realizavimą turime pradėti tuojau". Nejaugi galima prileisti, kad A. Reklaičiui nežinoma dabartinių liuanistinių mokyklų, vaikų darželių, o taip pat aukštosios mokyklos -- Pedagoginio Lituanistikos Instituto, jau ne nuo šiandien vykdomas mokomasis darbas ir užmojai? "Nuolopšio iki grabo lietuvis turi pasilikti lietuviu" -- teisingai teigia A. Reklaitis. Bet štai juk, bent Chicagoje, turime ir dabar sąlygas tokius lietuvius auginti šeimoje iki 5 m. -- o vėliau ir šeimoje ir lietuvių kame darželyje, liuanistinė mokykla... universitete.... Kitose gyvenvietėse sunkiau su to-

Spaudos etika ir kultūra

Kai paskaitai kai kuriuos mūsų laikraščius, neatrodo, kad jų redaktoriams ir bendradarbiams tie du kilnūs žodžiai būtų pažįstami. Žmonių nuomonės ir viešumoje gali išsiskirti, bet gi dispueto etinis ir kultūrinis lygis dėl to jokių atvejų neturėtų nugarmėti į liūną. Spauda atspindi tos ar kitos tautos veidą ir būdą, tad etika ir kultūra rašančioms ir laikraščius leidžiantiems turėtų būti ne tik tyros sąžinės, bet ir asmeninės garbės dalykas.

Nesąmonių ir paradoksų mūsų gyvenime nestinga. Galto "gėrio" niekad nenusikratysim, nes gi esam klaidas pamėgę žmonės. Tačiau mūsų spaudoje nuolat su-

kiu auklėjimu ir mokymu, o kai kur visai stinga, nėra liuanistinių mokyklų. Bet visticie priiktų kalbėti apie esamos mokyimo ir auklėjimo sistemos keitimą, jos gerinimą, mokyklų tinklo plėtimą, mokslo programos keitimą, o ne viso esamo paneigimą ir iš naujo "pradėti tuojau"?

Todėl norėtusi iš A. Reklaičio papildomų paaiškinimų, kodėl ir kaip tą viską reikia daryti. Žinant jo paslankumą lietuviškiems uždaviniais, o taip pat žinant tiek jo, tiek kitų lietuvių Fondo vadovaujančių vyrų rūpestį lietuviška kultūra ir lietuvių jaunomene, pagaliau, žinant jo sugebėjimą rašto darbui, aš laukčiau platesnių pasakymų ir tikio, kad "Dirvos" redakcija neatsakys vietos keliu klausimui laikraščio skiltyse vesti.

M. Valiukėnas

AR NEGERIAU PETICIJOS?

Neseniai Dirvoje buvo rašyta specialaus Amerikos pašto ženklo išleidimo reikalu Baltijos valstybių nepriklausomybės 50 metų sukakties proga. Buvo raginama atskirai rašyti laiškus vyriausiajam pašto viršininkui į Washingtoną, o jei ne jam, tai specialiam tų reikalų komitetui.

Ar negeriau būtų parašius tom dviem įstaigoms peticijas -- prašymus su surinktais parašais. Ar neatkreiptų tas daugiau dėmesio, ar neatneštų geresnių vaisių ir greičiau?

Tai būtų gan didelis darbas, bet atneštų gerų rezultatų. Pati galėčiau imtis to darbo -- rinkti parašus, nors čia ir nedaug lietuvių.

Man bent asmeniškai atrodo, kad kuo intensyviau visi kartu dirbsime, tuo greičiau atsieksime savo užsimotų rezultatų. Tik reikia nėsnausti, nes Vasario 16-joji jau visai netoli. Būtu idomu patirti, kokios yra nuomonės tuo reikalu besirūpinančių.

Lilija Almario
Lockport, N.Y.

skamba tokie laikštingai balsai, kuriuos nesąmone ar paradoksu jau vargu begalėtumėm išteisinti. Kai kurie tautiečiai, matyt, nepajėgia suprasti, kad melas, neapykanta, kitaip galvojančio šmeižimas tėra tik jų pačių dvasinio varganumo atspindžiai.

Kai tik atsiranda valandėlė laiko, paskaitinėju Brooklyn Vienių ir Chicagos Laisvąją Lietuvą. Pirmasis dar ne taip seniai buvo tautinės minties savaitraštis, o antrasis ir dabar dar bando skelbti patriotinį žodį. Vienybės liniją jau ir patys skaisčiau si mūsų troškimai vargu begalės ištiesinti, bet Laisvoji Lietuva vis dar eina kovotojų gretose, tad kaip skaudžiai gaila, kad jos geri norai taip dažnai išvirsta į tuos norus, kuriais yra grindžiama pragaro asla!

Pastaruoju metu man krito akysna Laisvosios Lietuvos railavimai, trarailavimai, dar visa eilė tokių "naujadarų" ir net teigimas, kad Dirva neturi redaktoriaus (Sic!). Galimas dalykas, kad to laikraščio skaitytojais džiaugiasi to pobūdžio lektūra, jeigu jie prieš tokią viešo pasisakymo kryptį nekelia balso. Na, o gal ir abejoti nedera, kad tokioji rašliavo, kaip kirstole, atšviečia tautinis susiklausymas ir solidarumas, tautinė vienybė, kurią net Himne minime, net gi tėvynainio meilė (tik aš abejočiau, kad be lietuvių meilės galėtų būti nepažeista Lietuvos meilė)...

Bronys Raila, didžiai stiprus Dirvos ramstis, nėra iš tarpo tų publicistų, kuriam būtų reikalingi kovos talkininkai ar gynėjai. Jo paties ginklai yra apkaustyti erudicija, spindi nerūdijančiu plėnu ir stiliaus patrauklumu, jo frazė yra drąsi, išieskota, nenuobodi, o kai kada net ir skaudi. Atseit, jis yra pajėgus pats save ginti ir apginti.

Tačiau, kai paskaičiau apie tuos railavimus ir trarailavimus, kai palinkau į tą atsakomybės neturintį šaipymąsi iški to žmogaus pavardės ir iš jo darbų -- pajutau, lyg aš pats su anuo L.L. bendradarbiu grimzčiau į dvokiančią pelkę. Tas jo rašinys nėra nei humoras, nei satyra, o kažkoks klaidus žmogaus dvasios bukumas. Ir, kai susiduri su tokiu "fenomeno", patikėkit, saviąta negali būti maloni. Žmogus, kaip visi žinom, savo prigimtimi yra sociali būtybė. Kai jis regi, kad jo kaimyno kiemas yra apžertas šiūkšlėm, tai jis pradeda jausti, kad ir jo kiemas ateina nešvarą...

Jau kuris laikas, kai tautininkus mažiau engia Bostono Keleivis ir net Chicagos Naujienos. Susidaro įspūdis, kad tą ripką dabar perėmė Vienybė ir Laisvoji Lietuva, atseit lyg ir kraujo giminės, mažiausia -- buvę artimi kaimynai, ko va galėtų būti linksma, jeigu savo esme ji nebū-

tų grynas ir nuogas nesusipratimas.

Kadaise Lietuvoj gyveno du geri bičiuliai, du stiprūs bendraminčiai -- Antanas Smetona ir Augustinas Voldemaras. Ilgainiui dėl valdymo formų juodu pradėjo nesutarti ir atsiskyrė. Argi tas įvykis galėtų būti tokia rimta priežastis, kad vieno ir kito šalininkai išvirstų į Montekijų ir Kopulečių šeimas, kurios nesiliaus kiverčytis ir špagomis badytis per amžius? Man regis, lietuvių tauta šiuo metu išgyvena

per daug sunkių bandymų laiką, kad mes galėtumėm nerūpestingai tokią "kvepalų" vonioj maudytis.

Nuoširdžiai trokštu, kad šie mano žodžiai rastų nuoširdų atgarsį. Jeigu tas atsitiktų, tai jau būtų įvykis, gal net posūkis spaudos etikos ir kultūros pusėn. Bet, šiek tiek pažindamas žmonių ambicijas ir jų pykčio neišgaruojančias marias, vargu tos paguodos sulauksiu...

Nuvokdamas, kad Bronio Railos gynybą skelbtis nepritinka, čia reiškiau jam tik bičiulišką solidarumą.

St.S.

TIMELESS LITHUANIA

Buv. JAV pasiuntinio Lietuvoj

Hon. Owen J. C. Norem

knygos antroji laida jau pasirodė!

Tai nėra vien tik istorijos vadovėlis, bet nuoširdaus lietuvių draugo ir lietuvių tautos istorijos objektyvaus stebėtojo vaizdas, patiekta anglų kalboje.

Knyga tinkama ne tik kaip dovana amerikiečių draugams, bet ir mūsų jaunimui, Lietuvą liečiančias problemas suprantančiam angliškai ir sugebančiam tas problemas tinkamai panaudoti ir skleisti.

TIMELESS LITHUANIA gaunama

DIRVOJE.

6907 Superior Ave.,

Cleveland, Ohio 44103

ir pas knygų platintojus.

KAINA 4 DOL.

Užsakant paštą, prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

VOCATION

Sisters of Reparation of the Congregation of Mary
JOIN A CHANGING COMMUNITY
IN A CHANGING CHURCH

Generous young girls wishing to serve God in His poor & friendless are invited to join the Srs. of Reparation, who conduct a home for Friendless Women; make home visitations; work among Exceptional Children; do catechetical work; nursing & maintain residences for business women & Rest Homes for the Aged. Write: Mother M. Gabriel, St. Zita's Villa, Monsey, N. Y. 10952.

(128-135)

DEMESIO

TIK KĄ GAUTAS NAUJAS KROVINYS SOVIETŲ GAMYBOS PREKIŲ

DOVANOS — DIDELIAME KIEKYJE

GINTARAI MEDŽIO DIRBINIAI

SIDABRINĖS APYRANKĖS	KHOKHLOMA
LIETOS GELEŽIES STIKLINIŲ LAIKIKLIAI	GORODETZKOE
UKRAINIEČIŲ IR RUSŲ KERAMIKOS (PUKIOS STATULOS)	BOGORODSKOE
PORCELANINIAI SERVICAI	GUZULSKOE
IR DAUG KITŲ	MATRIOSHKAS

KAVIARAS
RYGOS ŠPROTAI
STURGEON

GAUNAMI MŪSŲ PARODINĖJE PATALPOJE
ARBA ČIA ISVARDINTOSE AFFILIATES:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
Tel.: 215 — WA 5-3455

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45 Street, New York, N. Y. 10036
Tel.: 212 — CI 5-7905

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel.: 212 — 581-6590, 581-7729

ARBA Į BET KURĮ JŲ SKYRIŲ VISUOSE SVARBESNIOSE JUNGTINIŲ VALSTYBIŲ MIESTUOSE.

APLANKYKITE. RAŠYKITE ARBA TELEFONUOKITE VIRSUJE MINETUOSE SKYRIUOSE ARBA TIESIAI Į:

PODAROGIFTS Inc.

220 PARK AVENUE SOUTH,
NEW YORK, N. Y. 10003
Tel.: 212 — 228-9547

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

ŽVAIGŽDELĖ VAKARINĖ

O, kiek stebėtinų spalvų
Su šaltu rudeni ateina!
Bet sieloj darosi graudu,
Kai vėjai suokia liūdną dainą,
Kai krūvos lapų ir žiedų
Kapuosna, tarsi žmonės, eina...

Deja, ne tik rudensio
lapų ir žiedų vėjo pus-
tomos kupetos. Su krin-
tančiais lapais ir nu-
plėštais žiedais į kapus
kai tik nuėjo ramiam po-
ilsiu ir šio Rudens Ele-
gijos eiliuoto posmo au-
torius - Pranas Lember-
tas. Jau nuo anksčiau
kiek negalavusiai šir-
džiai staiga plyšus, vos
pradėjęs septyniasde-
šimt pirmuosius savo
amžiaus metus, jis pa-
simirė spalio 29 d. San-
ta Monikoje, Kaliforni-
joje, kur prieš keletą
metų buvo persikėlęs
praleisti savo gyvenimo
laimingą pavakari.

Pabėgusiam nuo bol-
ševikinio tvano į Vaka-
rus, šie trys keturi pas-
tarieji metai Kaliforni-
joje Pranui Lembertui
buvo gal patys laimin-
giausi ir ramiausi. Įsi-
kūręs keliolika žingsnių
nuo Pacifiko pakrantės
jaukiuose moderniuose
namuose, savo švelnios
žmonos Monikos, sūnaus
gražios marčios ir dvie-
jų anūkių aplinkoje, su-
radęs čia keletą senų
draugų ir dar daugiau įsi-
gijęs naujų bičiulių, gy-
vai įsijungęs į kultūrinį
visos Los Angeles lietu-
vių kultūrinį gyvenimą,
šis kūrybingas, visuo-
met giedrios širdies ir
reto socialumo žmogus
čia pasijuto lyg naujai
atgimęs.

Ir todėl jo staigi mir-
tis visiems buvo ne tik
nelauktas liūdesio smū-
gis, bet ir staigmena.
Kas primygtinai nesitei-
rauja žmogaus gimimo
metų, Pranas šiemet nie-
kam neatrodė pasiekęs
septyniasdešimt. Jo iš-
vaizda, laikysena, svei-
kas ir malonus veidas,
beveik jaunuoliškas jud-
rumas jo tikrąjį amžių
rodė esant trumpesniu
mažiausia dešimt ar pen-
kiolika metų.

Pranas Lembertas, gi-
męs 1897 m. rugsėjo 18
d. Paežerėlių valsčiuje,
Šakių apskrityje, buvo
savotiškas ir įvairių po-
linkių žmogus.

Pirmuosius nepriklau-
somas Lietuvos ir taip
pat savo jaunystės me-
tus jis praleido Kaune,
iš karto ruošdamasis
ir pasireikšdamas kelio

Tačiau netrukus jis
pats pakreipė savo gy-
venimą kitur, gal nepa-
sitikėdamas tų visų me-
ninių karjerų ateitimi,
gal greičiausia norė-
damas įsigyti Lietuvos
sąlygoms saugesnę, pa-
tvaresnę ir ramesnę,
bendrai paėmus, kaip sa-
koma, labiau praktišką
profesiją. Rašinėjant ei-
lėraščius, bedainuojant
ir bevaidinant, jam ne-
pristigo energijos tuo
pat laiku per ketverius
metus studijuoti juridi-
nius mokslus Kauno
Universiteto teisių fa-
kultete, - ir visa bai-

Monika ir Pranas Lembertai

se srityse. Pradėjęs
spausdinti eilėraščius
laikraščiuose dar Pirmo-
jo pasaulinio karo paba-
igoje, vėliau lankydamas
gimnaziją, jis per ket-
verius metus mokėsi dai-
navimo Kauno muzikos
mokykloje, buvo eilės
koncertų dalyvis ir pro-
tarpiams gaudavo atlikti
mažesnes partijas ne-
seniai įsisteigusioje Kau-
no operoje (savo gražiai
išlavintą lyrinio tenoro
balsą jis išlaikė ir ligi
senatvės)... Šalia poezi-
jos ir dainos, tuo pat me-
tu jį traukė ir teatras,
kur jis dalyvavo akto-
riumi tuomet garsoje ir
įdomioje Vilkolakio tru-
pėje.

gėsi tuo, kad jis gavo pa-
skyrimą Biržų notaru,
kur jis pastoviai išnota-
riavo beveik 18 metų,
giliai įsijungė į Biržų
apskrities ir miesto
kultūrinį bei visuomeninį
reikalų akiratį ir taip su-
sigyveno su tamšų šiau-
rės rytų Aukštaitijos apy-
linke, jog gimimu suval-
kietis, savo stiliumi, pa-
pročiais ir jausmais Pra-
nas visiškai ir galutinai
subiržėjo. Kai jam atsi-
kėlus į Santą Moniką pir-
mą kartą susipažinau as-
meniškai, man taip pat
buvo staigmena vėliau
patirti, kad Lembertas,
savo kilme zanavykas,
yra tik tobulai asimiliuo-
tas biržėnas...

Žmogui su Lemberto
talentais, polinkiais ir
pomėgiais kone du de-
šimtmečių apsikimasas
tolimos provincijos aps-
krities mieste buvo la-
bai naudingas tam mies-
tui, kur jis virto jo kul-
tūrinio gyvenimo siela
ir puošmena. Bet jam as-
meniškai tai ilgainiui
neišvengiamai turėjo už-
dėti tam tikrą provincia-
lumo bruožą, pasitenki-
nimą netolima akira-
čiais, kur stigo aštres-
nių paskatinių, sunkes-
nio rungtyniavimo, vis
naujų maištingų ieškoji-
mų ir konkurencinės
įtampos, labai pageidau-
tinos beveik kiekvieno
menininko ar net visuo-
menininko veikloje.

Tat buvo aiškiai ma-
tyti Prano Lemberto,
kaip poezijos kūrėjo
konservatyviame stiliu-
je ir bruožuose, ir jis
pats tai gerai žinojo. Už
tat džiaugėsi ir neslėpė
pasitenkinimo, kai atvy-
kęs prie Pacifiko jis
greit buvo pakviestas ir
priimtas nariu į Dailių
jų Menų Klubą, tikėda-
masis čia rasti, tik... gal
dar nesuspėjęs iš tikrųjų
atrasti šio to daugiau ir
aščiau, negu kadaise
Biržuose... Bet jo kūry-
binė nuotaika kilo, jis
vis dažniau sėsdavos
prie rašomojo stalo, per
tris metus parašęs be-
veik tiek pat, kiek pra-
eityje per keliasdešimt
metų, kas buvo sudėta
į jo du plonus rinkinė-
lius: Saulėtekiai 1935 m.
ir Baltija šaukia 1947.

Priimant nariu į Klū-
bą, jo senas draugas ir
tikras biržėnas Bernar-
das Brazdžionis, kaip at-
simenu, savo įvesdinimo
prakalboje suminėjo eilę
muzikų, rašytojų ir dai-
lininkų, kurie į meno gy-
venimą yra įėję ar kul-
tūros istorijoje išlikę tik
su vienu kūriniu. Tokių
turime ir lietuvių tarpe,
ir vienas iš jų yra Pra-
nas Lembertas, į lietu-
višką dainą kolkas ryš-
kiau įėjęs su vieno eilė-
raščio tekstu, - labai
kukliu, paprastu, liau-
dišku, bet tokiu šiltu ir
artimu kiekvieno žmo-
gaus sielai, jog virtusiu
lyg ir "liaudies daina".
Tą dainą kariuomenėje
mėgo kareiviai, vėliau

išsiskirstę išnešiojo po
visą šalį, niekas jau nė
nepagalvodami apie au-
toriaus pavardę. Be-
veik komiška, kad vie-
noje dabartinės sovieti-
nės Lietuvos rašytojo

apysakoje minima, jog
raudonieji partizanai dai-
navę jų mėgiamą "liau-
dies dainą", - dainą to
paties poeto, Prano Lem-
berto, kuris išbėgo nuo
raudonojo maro --

... Tau, sesute, puikios gėlės,
Man gi kardas prie šalies,
Tau akis plaus ašarėlės,
Man gaisrai takus nušvies.

Tau rymoti manęs laukti
Man kovoti mirtinai,
Tau sulaukti manęs jauno,
Jei neglaus šalti kapai...

Bet jei mirsiu už tėvynę,
Kur atskirtas nuo tavęs,
Klausk žvaigždėlę vakarinę, -
Ji tiktai tave nuves

Ten, kur šlamantis beržynas
Miško juodo glūdume,
Kur nevystantis gėlynas
Žydi kraujo skautume...

Jau gulėdamas mir-
ties patale ir vis dar
tikėdamasis sustiprėti,
savo artimiesiems jis
kalbėjo, kad visą savo
likusį šios žemės laiką
paskirs poezijai. Gi jei
ši svajonė nebeįsipil-
dytų, - kad būtų išleista
jo poezijos rinktinė. Pa-
sirodė, kad ši savo troš-
kimą buvo įrašęs ir į
testamentą. Tan balsan
atsiliepdami pažįstami
ir net nepažįstami velio-
nio draugai per porą die-
nų suaukojo beveik pusę
tiek, kiek tokiame rinki-
niui išleisti būtų reika-
linga.

Šios paskutinės velio-
nio svajonės ir troški-
mai tik patvirtina seną
išminčių žinojimą, kad
žmogus tampa turtingas,
- taigi, ir labiau laimin-
gas - ne tiek su nyks-
tančiom medžiaginėm
vertybėm, kiek savo as-
menybėje igitais ir iš-
puoselėtais dvasios lo-
biais, mokslo ar meno
turtais, kultūros puoš-
menom, poezijos grožiu
geru skoniu, tauriais
įpročiais, teisingumo
malone ir ypač širdies
gerumu. Tos graikiškos
gero ir gražaus žmogaus
savybės glūdėjo jo as-
menybėje ir puošė būdą
per visą jo ilgą gyveni-
mą ir ilgainiui vis no-
ko, tartum geras vy-
nas.

Už tat taip skaudu ir

liūdna mums buvo čia
atsiskirti su Pranu Lem-
bertu, kaip ir šimtams
kitų jo draugų kitose pa-
dangėse, kurie jį arčiau
pažino ir mylėjo.

SCHOOL GUIDE

SACRED HEART
SCHOOLRESIDENT SCHOOL FOR
BOYS

Grades 4 through 8

Brothers of
The Sacred Heart
Andover, Massachusetts
AIR CONDITIONED—LARGE
CAMPUS

(130-139)

HELP WANTED MALE

COTTAGE PARENTS

Who says there are no jobs for
people over 40? Boys Village needs a
healthy, mature man and wife, ages
28-60, with no children at home to
work with 12 boys ages 12-18 in a
cottage setting. Must be willing to
learn and accept modern child care
techniques and skills. Social Security,
Blue Cross, paid vacations and other
benefits. Write to Mr. Harold Show-
alter, Boys Village, Inc., Smithville,
Ohio or call Wooster, Ohio, 262-8931.
(129-132)

(Surveying): SENIOR ENGINEERING
AIDE Borough of South Plainfield
Engineer's Office. Desire someone
with education in Surveying and ex-
perience in construction for transi-
tion in field party on municipal im-
provements \$5200-6300 plus liberal
benefits dependent on experience.
Tel.: 201 - 754-9000 9:00 a.m. to
5:00 p.m. (130-136)

Skaityk ir platink
DIRVĄMOTIEJAUS GOBŠIO
TURTAŠ ANTANAS GAILIUSIS

(9)

Dvejus metus juodu ramiai gyveno. Pasienio mieste-
lyje nebuvo kas drumsčia jų šeimos rimų. Padėtis pasi-
keitė, persikėlus į didelį miestą. Čia pasitaikė daugiau
visokių progų ir pagundų. Naujoje vietoje neužteko pul-
kininko laipsnio, kad jį ir jo žmoną pažintų visas miestas.
Jonė greit suprato pasikeitusias gyvenimo sąlygas.

Abu Pulokai įsijungė į naujai pažintų karininkų
šeimų gyvenimą. Pulokienė buvo nebenaujokė, jų šeimų
gyvenimą pažino bendraudama su jais pasienyje. Nau-
jai pažintos karininkų žmonos buvo jai malonios, nors
už akių savo tarpe ją vadino kaimiete. Elgesiu ji nesik-
syrė nuo kitų, bet savo būde turėjo kaimiško bruožų:
buvo atvira, nuoširdi, neišdidi. Su poniom užeidavo į Ka-
rininkų Ramovę praleisti vieną kitą laisvą valandą.

Kartą su pulko gydytojo žmona Jomantiene ji užsu-
ko į ramovę išgerti kavos ir šiaip pasidairyti. Įėjė į vidų,
jos sutiko Feliksą Volungę. Jomantiene su juo pasisvei-
kinusi ir pastebėjusi, kad Jonė ir Volungė nepažįstami,
tarė:

— Prašau susipažinti — ponas Volungė ir ponis Pu-
lokienė, pulkininko Puloko žmona.

— Pulkininką Puloką pažįstu. Stebiuosi, kaip su po-
nia neteko anksčiau susipažinti. Turbūt vėliau, negu jų
sų vyras, persikėlėte iš pasienio miesto?

— Persikėliau drauge su vyru, tik ne iš miesto, o
iš mažo miestelio, kaip iš kaimo. Be to, vyras mane čia
retai atsiveda.

Atsakė juokaudama Jonė. Pasikeitę dar keliais sa-
kiniais, juodvi nuėjo prie stalo, o Volungė į kortų kam-
barį. Atsisėdus, Jomantiene pirmoji pradėjo kalbą.

— Tas ponas, su kuriuo dabar susipažinau, buvo
garsus baleto šokėjas. Dėdei mirus, jis paveldėjo didelį
turtą. Po to paliko teatrą ir dabar lengvai vienas gyve-
na. Kelios karininkų žmonos dėl jo iš proto eina.

— Idomus vyras.

Tarė Jonė. Jai Volungė iš karto patiko. Jam pajautė
daugiau prielankumo ir simpatijos, negu jauniems leite-
nantams, kurie norėjo atkreipti jos dėmesį į save. Nuo
to laiko, kai ištekęs už nemylimo pulkininko, ji liko abe-
jinga visiems karininkams ir truputį jų nekętė. Dėl to
reikia kaltinti jos nevykusį gyvenimą su pulkininku. Vė-
liau, Volungė pamatęs Pulokienę, nepraleido progos ją
pasveikinti, o ji norėjo būti jo pasveikinta.

★

Artinos kapitono Dirvelės žmonos gimtadienis. Dir-
velienė ruošėsi savo gimtadienį iškilmingai paminėti. Pa-
kvietė pas save daug pažįstamų, jų tarpe pulkininką Pu-
loką su žmona ir Feliksą Volungę. Dirvelienė buvo viena
iš tų ponų, kurios dievino Volungę. Dėgdama stalą, ji
ilgai svarstė, kaip susodinti svečius? Ką pasodinti šalia
pulkininko žmonos? Norėdama jai įsisteikti, bet ką pas-
odinti negalėjo: vieni buvo perseni, kiti — neįdomūs, Vo-
lunge ji norėjo sau turėti. Nerasdama jai tinkamo kaimy-
no, Dirvelienė jo atsisakė pulkininko žmonos malonumui,
o pati pasitenkino senu majoru.

Svečiams susirinkus, kai atėjo vakarienes laikas, šei-
mininkė visus pakvietė į valgomąjį. Volungė atsiradęs
šalia Jonės, džiaugėsi savo kaimyne, rūpestingai jai pa-
tarnavo prie valgių ir gėrimų, linksmomis kalbomis ne-
leido nuobodžiauti. Jo gražus elgesys ir mokėjimas už-
imti moteris Jonė darė gerą įspūdį. Jai kilo mintis su

juo arčiau susidraugauti, jį turėti artimų bičiulių tarpe.

Daugelis vyrų viešuose pobūviuose įsitraukę į gin-
čus, ar susimetę prie bufeto, ar kortų, palieka žmonas
vienas. Jos nuobodžiauja, laukia, kada koks vyriškis jo-
mis susidomės, išves šokti ar pralinksmins pasakojimais.
Laimingos tos, kurios turi draugų, toms nereikia nuobo-
džiauti. Pulokas mažai kreipė dėmesio baliuose į savo
žmoną, bufetas ir kortos jį daugiau įdomavo. Ji viena
palikta turėjo rasti sau kompaniją, kartais nuobodžiauti.
Dėl to Jonė norėjo naujoje vietoje sudaryti aplink save
draugų būrelį, kurie ją visada pastebėtų, išvestų šokti,
priėtų pakalbėti. Ponios žino, kad savais vyrais baliuose
negalima pasikliauti.

Po vakarienes prasidėjo šokiai. Dalis vyrų nuėjo po-
kerį lošti. Pulokas mieliai prie jų prisijungė. Prie kortų
kvietė ir Volungė, bet Jonė jo neleido, norėjo jį turėti
sau šokėju. Laikė šokių juodu liko dar daugiau vienas
kitu patenkinti. Šokių metu jį pakvietė Volungė pas save.

— Užeikite kada nors mane su vyru aplankyti.

— Mielai, jei žinosiu, kada esu laukiamas. Jei bū-
siu pakviestas.

— Turėsiu tai omenyje, ponas Volunge.

— Ačiū.

Jam patiko suktis garbingų žmonių tarpe. Kvietimas
atsilankyti į Pulokų namus buvo malonus. Po šokių, po-
ilsio metu, jis užsuko į kambarį, kur vyrai lošė pokerį,
prisijungė prie lošiančių. Korta tą vakarą jam nėjo, pra-
lošė Pulokui daug pinigų. Išlošęs Pulokas kalbėjo:

— Šiandien atsirevanšavau, ponas Volunge, už tuos
keturius karalius.

— Žiaurus revanšas, atsiėmėte pinigus keleriopai.

Patenkintas Pulokas turtingu partneriu taip pat pa-
kvietė jį pas save atsilankyti, pokerio palošti.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

NE KO NORIM, BET KO REIKIA

Mintys iš Anatolijaus Kairio referato, skaityto III-me Kultūros Kongreso Teatro simpoziume.

Simpoziumas rengiamas ne teorijoms kurti, o praktiškiems teatro veiklos uždaviniams gvildinti. Todėl prašau šią paskaitą laikyti ne išbaigtu planu, bet tikrai diskusijoms baze. Ir jei čia pažertos idėjos suteiks progos išsiaiškinti mūsų teatro negalavimus, geriau vieniems kitus suprasti, tai referato tikslas bus pasiektas.

II-me Kultūros Kongrese, kuris vyko Chicagoje 1952 m. lapkričio 21-25 dd., teatro sekcijos visai nebuvo, todėl nebuvo ir kalbų apie teatrą, jei neskaityti padrikų minčių. Teatro reikalu II-sis Kultūros Kongresas nepriėmė jokios rezoliucijos, net neužsiminė kitose kultūrai skirtose rezoliucijose, kurių buvo virš 30. Teatras buvo paliktas už durų.

I-sis Kultūros Kongresas įvyko taip pat Chicagoje, 1956 m. vidurvasarį, taigi kiek daugiau nei prieš 11 metų. Jame buvo darbinga Teatro sekcija arba, kaip dabar priimta vadinti -- simpoziumas. Buvo du pagrindiniai referatai, kurių vieną paruošė Stasys Pilka, o kitą -- Gasparas Velička. Pilkos referatas buvo daugiau apžvalginis, nepatiekęs naujų idėjų. Tačiau savo teigimuose apie teatro negalavimus ir rūpesčius, Pilka buvo teisingas ir pastabus. Ilustracijai dupavyzdžiai iš ano Pilkos referato: "Helėnistiškas pobūdis ilgai pakeitė judaistinę tendenciją: praktiškiems tikslams savosios scenos panaudojimas ir išnaudojimas. Veikėjų prisiminimai ir dokumentacijos duomenys aiškiai rodo, jog organizacijos bei tendencingi spaudos balsai buvo kalti dėl veikimo sušlubavimo, dėl vienetų suirimo. Istorijos pasikartojimas ir šiandien rodo aiškiausią pavojaus žymę" ir kitas: "Kas kliudė ir tebekliudė tautiniam teatrui išbūti? Išvermės stoka ir dar menkas organizacinis sugebėjimas, o šalia -- grupiniai bei sroviniai diktatai".

Gasparas Velička, jau miręs, savo referate iškelė naujų sumanymų. Pagrindinė mintis -- steigti "keliaujančią teatrą", kuris pajėgtų aplankyti visas lietuvių kolonijas bent "porą kartų per metus". Kolonijose Velička siūlė organizuoti vaidintojų būrelius. Tokie būreliai, šalia veiklos, padėtų išsilaikyti keliaujančiam teatrui skirdami jam bent 2% nuo savo pelno. Velička davė mintį įsteigti Scenos Darbuotojų Sąjungą, kuri atskirai veikiančius

būrelius jungtų į vieną organizacinį vienetą ir ko-ordinuotų visą teatro darbą JAV-bėse. Štai dvi citatos iš Veličkos referato:

"Nelaikykime išeivijos sostinės galutiniu dinaminio veikimo kriterijum. Yra didelis skaičius mūsų kolonijų, kurių nieko neturi ir mūsų laukia. Tenai tokie pat savi tautiečiai, turį nemažesnį supratimą už čionykščius. Ir jie nepasmerks mūsų pastangų, ką dažnai padaroperkrauta Chicago". Ir kita:

"Vyriausioji Bendruomenės vadovybė turėtų padėti praveisti propagandą ir Bendruomenės skyrius įpareigoti vispasiškai moraliai ir organizaciniai tą teatrą paremti. Po kultūros kongreso tikėjime, kad Bendruomenės vadovybės svoris žymiai pakils ir šį tikslą ji galės lengvai pasiekti."

Baigiant posėdį, teatro sekcija priėmė vienuolika rezoliucijų, kurių daugumą (bent 6) dar ir šiandien būtų galima paskelbti kaip visai naujas ir tinkamas, nors praėjo vienuolika metų. Vieną rezoliuciją lietė ikūrimą dabartinės Chicagoje veikiančios Scenos Darbuotojų Sąjungos. Ši sąjunga turėjo apjungti visus Amerikos ir Kanados teatrus bei vaidintojų būrelius, sutraukti visas menines jėgas savo žinion ir suorganizuoti teatrų tinklą po viena vadovybe. Šios organizacijos įsteigimas yra vienintelis konkretus teatro sekcijos darbo rezultatas.

Nežiūrint fakto, kad Sąjunga dirbo ne tai, kam ji buvo sukurta -- išorganizuoti, ji nuėjo į tiesioginę teatro veiklos sritį, jos nuopelnai per šį 11 metų lietuviškai scenai yra milžiniški. Be jos būtų likusi nyki tuštuma mūsų kultūriname gyvenime. Nėra klausimo, kad Chicago Scenos Darbuotojų Sąjunga nusipelnė pagarbos ir padėkos iš visų, kuriems yra brangi lietuviškojo teatro idėja.

Dabartinė lietuvių sceninė veikla JAV ir Kanadoje pasididžiavimo neteikia ir girtis neleidžia, nors iš vardo ir turime kelis stiprius teatro sam būrius.

Praeitais metais Los Angeles miesto latvių teatras lankė latvių kolonijas su spektakliais ir aš gavau kvietimą atsilankyti, kai atvyko į Chicago. Iš gautos programos aš sužinojau, kad Chicago yra jų 32-ji sustojimo vieta -- ir pasakutinė -- iš čia jie grįžta atgal į Los Angeles.

(Nukelta į 6 psl.)

TRYS PROFESORIAI SUSITINKA LIETUVIŲ KULTŪROS KONGRESE CHICAGOJE... Juozas Žilevičius, Jonas Puzinas ir Adomas Varnas.

MANO ĮSPŪDŽIAI KULTŪROS KONGRESE

Mečys Valiukėnas

Š. Amerikos ir Kanados lietuvių kultūros kongresas įvyko 1967 m. lapkričio 23-26 d.d. Chicagoje. Kongresą rengė JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenių Valdybos. Kongresui paskaitų ir sekcijų programą pateikė PLB Kultūros Taryba, vadovaujama dr. J. Puzino. Kongreso rengimo darbus vedė vykdomasis komitetas: (pirm.) M. Rudienė, (nariai) P. Aleksa, A. Baronas, Z. Dailidka, A. Gintneris, J. Ignatonis, J. Jasaitis, J. Jukūnas, V. Kleiza, J. Paštukas, V. Radžius, A. Rugytė, M. Šimkus, J. Vaidelys.

Kongreso dienomis, jojo garbei, surengta eilė kultūrinių meninių rengimų. Marijos Aukšt. Mokyklos salėje buvo du spektakliai D. Lapinsko kantatos "Karalius Min daugus" ir operos "Maras" (abiejų veiklų žodžiai K. Bradūno). Tiek premjera, tiek kitos dienos spektaklis praėjo su dideliu pasisekimu. Publikos per abi dieni buvo pilnutėlė salė. Be ne, pirmą kartą platečiau rašė didžiojo Chicago spaudoj (Daily News ir Sun Times) me no kritikai ir abu atsiliepė teigiamai apie mūsų Darius, kaip jauną su ateitimi kompozitorių!

Tame pat Jaunimo Centre buvo suorganizuota spaudos paroda (vad. J. Vaidelys), o Čiurlionio galerijos patalpose -- galima buvo lankyti šioje galerijoje sutelktų mūsų dalininkų kūrybinių parodą. Ją suruošė dabartinis Čiurlionio galerijos direktorius skulpt. P. Aleksa. Beto, lapkričio 24 d. vakare Jaunimo Namų didžiojo salėje įvyko iškilus literatūros vakaras. Jį pravedė aktorė ir rašytoja B. Pukelevičiūtė. Programos metu savo kūrinius skaitė: V. Bogutaitė, B. Brazdžionis, A. Gustaitis, B. Pukelevičiūtė, ir kt. rašytojų kūrybos skaitė -- akt. K. Veselka.

Įvadinį žodį tarė Aloyzas Baronas, Liet. Rašytojų dr-jos pirmininkas. Įteikta poetui Antanui Gustaičiui LRD premija už geriausią, 1966 m. išleistųjų knygų, knygą "Ir atsikrėdo juodas varnas". Jaunimo Namų kaimynystėje lapkričio 26 d. turėjo savo metinį suvažiavimą Lietuvių Fondo nariai. Tuopačiu, gera šimtinė ne tik piniginių, bet ir mintimis pajėgių asmenų, išsijungė iš kultūros kongreso darbotvarkės, kurioje nekurie jų aktyviai reiškesi vakarykščiuose posėdžiuose, simpoziumuose.

Kultūros kongrese dalyvavo visą laiką ar kai kurią jo dalį apie penktą šimtą asmenų, tarp jų gera šimtinė iš artimesnių ir tolimesnių nuo Chicago gyvenviečių, o taip pat iš Kanados ir kitur. Literatūros vakaro programą entuziastingai sekė apie 800 asmenų! Kathleen Morner, Sun Times bendradarbė, teigia, kad "Maro" operą žiūrėjo 2600 asmenų! Žodžiu, Chicago lietuvių savo dalyvavimu parodė malonų dėmesį kongresui ir jojo parengimams.

KONGRESĄ RUOŠIANT IR PASITINKANT

Trečiasis lietuvių kultūros kongresas, skambėjo šio gražaus susitelkimo formalus pavadinimas. Jį atidarydama Marija Rudienė, rengimo komiteto pirmininkė, pabrėžė, kad okupuotoje Lietuvoje nėra laisvės kūrybai ir lietuviškai kultūrai, todėl laisvųjų lietuvių esą ypatingai svarbus uždavinys savo jėgas savo kūrybą nukreipti geriausia savajai tautai linkme. Šia prasme šis kultūrininkų kongresas yra reikšmingas įvykis.

Dr. J. Puzinas, PLB Kultūros Tarybos Pirmininkas, skaito šį kongresą ketvirtuoju. Pir-

masis esą buvęs 1935 m. Kaune, antrasis (1956 m.) ir trečiasis (1962 m.) čia, Chicagoje. J.J. Bachunas, PLB Pirmininkas, sveikindamas kongresą prisiminė panašius kongresus i dabartinį, buvusius New York, Chicagoje ir kitur 1910, 1915 metais... Todėl jis nūdienį kongresą noris ženklinti devintuoju!

Visa tai buvo kongreso atidarymo detalės. Bet ir jos jau rodo, kokia didelė minčių sampratos sklaida yra mūsųose.

Svarbesnis momentas irėžęs savą spaudą kongreso sudėtin ir jo programos lygiui, tai mūsų išsiskyrimas dėl pažiūrų į vieną ar kitą asmenį ar jo nusistatymą. Tai apgailėtinas reiškinys ir jo plėtra nėra mūsų intereso. Ir šia prasme, kad ir šiame kongrese diskusijos, minčių pasikeitimas, atrodo, galėjo daug prisidėti prie vienalytesnio darbo. Deja, ir šį kongresą ruošiant, kaip ir buvusius 1956 ir ypač 1962 metais, vis dar vyravo nusiteikimas: jeigu jis, tai be manęs!

Kultūros kongresas tai akademinis klausimų nagrinėjimas. Tų nagrinėjimų mintys, bendresni pasisakymai gali būti labai naudingai pasisavinami tų, kuriems lemta tą ar kitą darbą dirbti. Tad tų pasisakymų su klostyme, gvildenime turime vadovautis laisvės ir pagarba bei meile kitam lietuviui, nors ir priešingai pasisakančiam ar žinant, kad jis priešingai pasisakys... Tad kongresai tebūna visų lietuvių spektras.

Bet, turbūt, toliausia tuo siauru takeliu šiame kongrese pasuko JAV LB pirmininkas, griežtai atmesdamas vykdomojo komiteto sutartus ir pakyestus kongreso darbo prezidiumo tris ar keturis narius ir jų vieton įstatydamas vieną, bet savą!

KONGRESO DARBUS STEBINT

Man nesvetimas įtarimas, kad mūsų tarpe yra nevienodas požiūris į kongresus, nežiūrint, kad jų jau turėjome nemažiau trijų, o gal ir netoli dešimts... Tad ar nevertėtų, kad būsimą panašų kongresą ruošiant, LB ar kuri kita organizacija iš anksto deklaruotų paties kongreso apybraižas ir uždavinius. Taip esant, galbūt, būtų lengviau surinkuoti kongreso dalyvius, programos pagrindinius ramsčius? Sakykime, šiame kongrese vis ir vis aidėjo siūlymai rūpintis ne vien liuanistine literatūra, jos parengimu bei išleidimu, o ir bendrąja moksline literatūra, mūsų mokslo vyrų tam darbui išnaudojimu, kol jie dar pajėgūs kurti. Bet neteko matyti, nei girdėti, kad kongrese dalyvautų bent vienas Lituanistikos Instituto narys, atstovas...

Kongresas turėjo atidarymą ir baigiamąjį visumos posėdį, kurių programą dėmesingai sekė pilnutėlė Jaunimo Namų salė lietuviškos publikos. Pirmajame posėdyje išklausyta graži ir gili dr. J. Girniaus paskaita: "Mūsų kultūrinio gyvenimo sėkmės ir nesėkmės". O baigiamajame posėdyje perteiktos paskirų kongreso sekcijų priimtos rezoliucijos ir išklausyta dr. J. Jakšto paskaita: "Lietuvių išeivija šimtmečio apžvalgoje".

Šiaip visą kitą laiką, pradedant kai kurioms grupėms posėdžiui lapkričio 23 d. ir net iki lapkr. 26 d. kongresininkai posėdžiavo pasiskirstę į grupes, sekcijas. Tokių sekcijų, kaip rodo programa, buvo bene 13: Svarbesnės jų svarstytos temos: Tautinis jaunomenės auklėjimas išeivijos sąlygose, Kultūrinių darbų finansavimas, JAV lietuvių bendruomenės kultūros fondas, Rašytojas ir skaitytojai, Spauda ir vi suomenė ir kt. Sekcijų branduoliu sudarė svarstomo, diskutuojamo klausimo referentas ir koreferantai. [kiekvieną grupę savo nuožiūra mielai jungėsi svarstomuoju klausimu besidomį asmenys, neretai ir patys pareikšdami savas idėjas, pasiūlymus. Atrodytų, kad jau pats kongreso vardo naudojimas įtaigoja bent referentų ir koreferentų mintis, referatus turėti gerai paruoštus, apipavidalintus, kad būtų galima atiduoti kongreso darbų leidiniui... Deja, berods, nevisi šio kongreso dalyviai buvo tokiam lygyje, nemaža dalis griežėsi improvizacijos. Kai kas jų turėjo tokiame elgesiu rimtų priežasčių, sakysim, pavėluotai gavę temą ar pan. Bet faktas, kad daugelo kongreso dalyvių keltosios

(Nukelta į 6 psl.)

Ne ko norim, bet ko reikia...

(Atkelta iš 5 psl.)

Ar mes turime tokį teatrą, ar kada turėjome, kuris būtų aplankęs 32 lietuvių kolonijas, nors mažame esą bent penkis kartus skaitlingesni už latvius? Ne, aš tokio teatro nežinau.

Besisielojantiems lietuvių išlaikymu tremty, silpna lietuviškojo teatro padėtis kelia pagristą nerimą. Šie žodžiai taikomi ne vien Chicagai (nors ji nėra didžiausią atsakomybę prieš ateitį), bet visai tremties visuomenei. Štai, tokiame New Yorke ir jo apylinkėse duodamas vienas pastatymas per metus arba dar rečiau. Tas pats Detroito -- prieš keletą metų buvo ten daugiau teatrinės veiklos, nedabar. Kas pakeis Arlauskaitę-Mikšienę, kai ji, atšventusi ilgą savo sceninio darbo jubiliejų, pasitrauks?

Clevelande veikė puikus, ypač vaikų, teatras. Šiandien -- jokie. Hamiltone Aukuras kartą per keletą metų suilpnėja ir gana. Tokiose gausiose vietovėse, kaip Torontas, Montrealis, Baltimorė, Rochesteris, Omaha ir keliose dešimtyse kitų jokie teatrai, jokie scenos mėgėjų sambūriai neegzistuoja. Gražiai veikia Bostono ir Los Angeles teatrai, reikia pripažinti.

Mano ispūdžiai ...

(Atkelta iš 5 psl.)

mintys bei geri siūlymai, esant tokiai darbo sistemai, pasiekia platesnę visuomenę tik dėka mūsų periodinės spaudos ir tai tik tiek, kiek tas mintis pagavo ir pasižymėjo reporteriai... Apie kongresodarbių leidinį, berods, negalvojama? Beje, pagirtinas keleto dalyvių praktikuotas būdas -- įrašyti svarstomus klausimus į rekorderių juostas. Bet kodėl kongreso rengėjai nepagalvojo parūpinti ten pat, Jaunimo Namuose, priemonės, kuriomis būtų buvę galima diskusijų dalyvių turimus užrašus padauginti ir tuojau pat leisti pasinaudoti suinteresuotiems, pirmoje eilėje korespondentams?

Ir bendrai kongreso vietoje slinktyje stigo stalo, taško, kur kongreso dalyviai būtų galėję kreiptis ir gauti atsakymą klausimais, susijusiais su kongresu ir reikalais, kuriuos jie norėjo čia atlikti. Tokio žinių centro ypač pasigedo iš kitų vietovių atvykę kongreso dalyviai...

Nežiūrint šių pastabėlių, šimetinis kongresas palietė ir daugiau ar mažiau apsvartė išsistą eilę klausimų ar net problemų, kurių mintimis ir jų ryškinimu dar gyvai lietuviškajai visuomenei neabejotinai turėtų pasisakyti mūsų spauda savuose svarstymuose. Ir tai yra didelis nuopelnas šio kongreso ir kitų į jį panašių susitelkimų.

Los Angeles teatras, vadovaujamas D. Mackia-lienės, kasmet duoda 2-3 originalių veikalų pastatymus.

Chicaga, kur nuo seno būrėsi veikliausi žmonės ir jų planai, kartais nuo karto sužydėdavo stipria scenine iniciatyva ir neeiliniais laimėjimais. Pasivadinę skambiais vardais, čia gimė įvairūs teatrai, ir nuviskinę dangų lyg šviesūs meteorai, mirė po vieno ar dviejų spektaklių. Žmonės jų neįvertino ir neglobojo. Mažai kas džiaugėsi atėjus, mažai kas liūdėjo išėjus... Teatrai skundėsi visuomenės šaltumu ir abejingumu, o visuomenė priekaištavo teatrams jų pakeidavimų nepaisymu. Stokojant abipusio susipratimo, nukentėjo lygiai abi pusės -- ir teatrai ir visuomenė.

Paskutiniaisiais metais čia veikė ar tebeveikia Scenos Darbuotojų Sąjunga, Antrasis Kaimas, Atžalynas, Šaulių vaidintojų grupė ir paskirų asmenų surengti vienkartiniai vaidinimai, kažkokio netikėto džiaugsmo iššaukti -- nežinau nė kaip tokius reiškinius pavadinti. Gražiausiai ir kokybiškiausiai reiškėsi Scenos Darbuotojų Sąjunga, kuriai pirmininkauja Lietuvos operos solistė Sofija Adomaitienė -- jau greit bus dešimtmetis.

Sąjunga davė puikių, meniškų, vertų ilgoms atminties ir gražių istorijos puslapių pastatymų. Savo žydėjimo laikais ji parengdavo po 3-4 pastatymus metuose. Tai mažai ir Chicagos mastu. Dabar yra kitaip. Pernai pasitenkinta vienu pastatymu. Šiomet, kiek žinau, ir tebus vienas veiklas ištemptas į rampos šviesą. Sąjungos vadovybė skundžiasi, kad nebėra kam dirbti. Vis sunkiau sukviečiami aktoriai, vis sunkiau randami režisieriai, vis mažiau entuziazmo darbui. Valdyba ta pati, žmonės tie patys, bet darbas nei na ir tiek. Jaunų aktorių nesugebėta ar nenorėta pritraukti, naujų talentų neatsirado specialiai jų neruošiant, vyresnieji pavargo ar pasitraukė, eilės natūraliai išretėjo.

Kituose kolektyvuose ta pati nusilpimo nuotauka. Antras kaimas, dominavęs sceną ir spaudą pirmaisiais savo gyvavimo metais, pernai jau nebedavė nė vienoparengimo, šimet ir negirdėt. Atžalynas jau seniai nebeveikia. Kurį laiką meniškai skambėjo Kelečiaus ir Martinaitės duetas, bet ir jų nebeamatyt jau pora metų. Visi sceninės veiklos rodykliai aiškiai krinta į visiško sustojimo tašką, žymėdami vis mažėjančią jėgos potencialą scenai.

Šis faktas yra tuo skaudesnis, kad kitos kultūrinio darbo sritys rodo tendencijos stiprėti ir plėstis. Šeštadieninės mokyklos veikia dabar daug geriau, nei veikė anksčiau, vadovėliai ir mokytojai pilnai ar bent patenkinamai aprū-

pintos. Tiesiog pasakiški laimėjimai muzikoje ir mene. Tik prisiminkime operą. Kas suskaičytų kiek turime solisčių ir koncertų. Kiek dailininkų ir meno padų. Kiek mokslininkų. Puikūs atsiekimai tautiniuose šokuose, tautiniuose choruose, muzikos ir dainų ansambliuose, įvairių kultūrinių institucijų organizavime. Pažanga ekonominiame, finansiniame, politiniame etc. sektoriuose per šiuos dvidešimt egzilių metų yra daugiau negu džiuginanti. Taigi, aiški slinktis į gerąją pusę, aiškų sustiprėjimas visose srityse, išskyrus, kaip skaudu ir liūdna, teatrą. Teatras ne stiprėja, kaip pavyzdžiai rodo, bet silpnėja, beveik prie mirties slenksčio. Gali būti vėlu, jei nepasirūpinsim greitąja pagalba.

Mano manymu, teatras turėtų būti viena svarbiausių kultūrinių rūpesčių, panašių švietimui. Paradoksas. Kada mokyklos žydi kaip gėlės šiltadaržy, teatrai vysta kaip gėlės šalnoj. Šeštadieninei mokyklai viskas, teatrui -- nieko!

Kur kliūtys? Kokios priežastys? Kalbėti apie kliūtis ir priežastis ne tiek sunku, kiek nemalonu. Tačiau reikia. Jų yra daug, bet svarbiausios gal bus šios: lėšų trūkumas, visuomenės abejingumas, klaidinga pažiūra į teatropaskirtį ir stoka pastangų laimėti jaunimą.

1. Lėšų trūkumas. Joks menai ir kultūrai skiriamas teatras savo pajamomis neišsilaikė. Net ir nepriklausomoje Lietuvoje, kur lankytojų buvo gana, teatrą subsidijavo valstybė. Amerikoje teatrus išlaiko organizacijos, universitetai, fondai. Savo lėšomis išsiveržia ir pelno duoda tik vad. komerciniai teatrai, muzikiniai pastatymai, sukurti ne kultūrai puoselėti, bet žmonėms linksminčiai. Ne apie tokius teatrus čia kalbama.

Mūsų teatrui dar ir šiandien bandoma vilkti idealistinį rūbą, nelyginant scenos menininkai būtų ne šio pasaulio žmonės. Aktoriai mažai vertinami, jų darbas laikomas nelabai svarbiu. Apmokami dirigentai ir muzikai, solistai ir jų akompaniatoriai, dailininkai ir dekoratoriai, žodžiu visi kultūrininkai, tik ne aktoriai, tik ne režisieriai, tik ne veikalų autoriai. Teatras už dėkui. Sunkus 2-3 mėnesių pastatyminis darbas atlyginamas gėlė-

mis ir aplodismentais, jei yra kam ploti. Kodėl tokia nelygybė?

Idealizmas dabar eina pasityčiojimo sinonimu. Pavadinus ką idealistu, gaunamas išpūdis, kad juokiamasi iš nekalto žmogaus. Todėl netenka stebėtis, kad bendrai kultūrinių pakanka, betgi režisierių ir aktorių trūksta, intereso teatrui nėra, jaunimas dėl darbo nedėkingumo ir neįvertinimo nerodo scenai dėmesio. Kuriam galui, ne vienas teisinasi, taip sunkiai dirbti, kada gauni daugiau už žymiai mažesnes pastangas.

2. Visuomenės abejingumas. Teatrą marinti dėl lėšų stokos yra tas pats, kas neleisti vaikų į mokyklą dėl vadovėlių brangumo. Gera dalis mūsų visuomenės nėra supratusi, kas teatras yra, nė kur jo vieta kultūrinių veiksmų gradacijoje, nė kokia jo pagrindinė funkcija. Dauguma teatrą laiko paprasčiausia pramoga, kurios gali ir nebūti, nes užima daug laiko ir brangiai kainuoja. Ar ne geriau teatrą pakeisti šokiais su baru ir užkandžiais?

(Bus daugiau)

Korp! Giedra gruodžio 3 d. šv. Jurgio parapijos salėje Clevelande surengė madų parodą, kuri praėjo dideliu pasisekimu. Viršų parodos dalyvės: M. Burdett, N. Balčionienė, R. Juodikytė, G. Maritnaitė, G. Maziliauskaitė (šukuotoja), R. Matienė, A. Malėnienė, V. Žiedonienė, B. Matulionienė, D. Dundurienė. Apačioje dalis publikos ir modeliutoja G. Kudukienė, V. Pliodžinsko nuotraukos

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄% ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5% ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas **4³/₄%** išmokamas du kart per metus už visus taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• A. S. S. gruodžio 25 d. studentams Čiurlionio ansamblio namuose rengia kaledinį šokių vakarą.

• Vysk. Valančiaus Lit. mokykloje tautinio auklėjimo pamokos vyksta sėkmingai. Šiuo metu mokyti. St. Barzdukas baigia kursą apie Lietuvį Bendruomenę. Toliau seks dr. E. Lenkauskas, A. J. Kasiulaičio ir kitų paskaitos.

• Aktoriaus Petro Maželio rankose Pauliaus Jurkaus "Žiemos pasaka" virs ta tikrove. Clevelandiečiai

ši vaidinimą turės progos pamatyti per Vysk. Valančiaus Lit. mokyklos eglutę, kuri įvyks gruodžio 17 d., 3 val. Lietuvį salėje. Tautiniai šokiai, kanklių muzika ir Kalėdų senelis visus nuveiks nuotaikingai. Mokyklinio amžiaus vaikams įėjimas nemokamas.

• Suneštinį N. Metų sutikimą rengia Akademiniš Skautų Sąjūdis dr. S. ir G. Matų rezidencijoje. Registrotis iki gruodžio 22 d. pas filisterius A. Muliolienę tel. 481-9779 ar I. Gedrienę tel. 481-8205.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

NAUJUJŲ METŲ SUTIKIMAS CLEVELANDE

Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkės kviečia savo narius ir apylinkių lietuvius dalyvauti Naujųjų Metų sutikime, kuris įvyks sekmadienį, š. m. gruodžio mėn. 31 d., 9:30 val. vak. puošnioje Smith restorano salėje, Lake Shore Blvd. ir East 222 gt.

Balius vyks geroje ir labai saugioje apylinkėje, kur galima nieko nesibijant vaikščioti gatvėje. Bus patiekama neribotų porcijų geriausia vakarienė bei geri gėrimai. Šokiams gros pats geriausias Clevelando Joe Wendell orkestras.

Įėjimas asmeniui tik \$10.00. Jaunimui (be svaigalų) pigiau. Kadangi vietų skaičius yra ribotas ir pakvietimai nebus parduodami prie įėjimo, visi prašomi skubiai užsisakyti vietas bei stalus po 10 asmenų. Skambinkite: M. Baliui — 481-8262, A. Pautieniui — 371-4168 ar kitiems valdybų nariams.

Dalyvaudami praleisite gerai laiką ir paremsite LIETUVIŲ BENDRUOMENĘ.

JAV Lietuvių Clevelando Apylinkių Bendruomenės Valdybos (Sk.)

• Išnuomojami šeimoms be vaikų du butai po 5 kambarius, naujai atremontuoti, po 60 dol. mėnesiui, šv. Jurgio parapijos rajone. Teirautis telef.: 431-2497.

A. M. D. REALTY
Turime vienos šeimos namų N. Parapijos rajone.

ALG. DAILIDE REALTOR
Bendradarbiai.
Ant. Mikoliūnas ir Mike Sekara,
1123 1/2 Norwood Road
432-1322

EUCLID

3 mieg. colonial, rūšys su svečiams kambariu. 2 maš. garažas. Į šiaurę nuo Lake Shore ir Holy Cross parapij., su teise naudotis paplūdymiu.

EASTLAKE

Nauji 3 mieg. ranch namai su pilnai įrengta virtuve, 1 1/2 vonios. Įkainoti: \$15,700 be rūšio, \$17,700 su rūšiu, \$19,000 mūrinių. Kreditas už dažymą ir dekoravimą.

VINE REALTY AND INSURANCE
35165 Vine Street
WH 2-4440

(130-132)

NOW OPEN

Beauty Salon
510 EUCLID AVE.
EUCLID ARCADE
NAUDOKITE LIFTU I II AUKŠTĄ — 202 KAMB.
TELEFONAS 696-8787

Atdaras kasdien iki 9 val. vak., paskut. pum. 6 val. vak.
Šeštad. 9 iki 6 — pask. pum. 3 val. p. p.

★ PEGGY LINSKY ★ AGNES MAZEPPA ★ LIZ WHITES ★ ELEANOR CAHILL

"MAGIC TOUCH"

\$20.00 Value Only...

PERMANENT WAVE

SU ŠAMPONU, SUDEJIMU IR NUKIRPIMU, VISŲ RŪŠIŲ PLAUKAMS ISKALTANT IR DAŽYTUS.

\$5.95

ŠAMPONAS IR SUDEJIMAS **\$1.50** NUKIRPIMAS **\$1.95** DAŽYMAS **\$5.50**

PARDUODAMAS

8 KAMBARIŲ VIENOS ŠEIMOS NAMAS

73 gt. į šiaurę nuo St. Clair.
Prieinama kaina.
Tel. 271-6293.

TOOL & DIEMAKER OR DIE REPAIRMAN

Man with experience on both single stage progressive dies and fixtures. Steady year-around work, good hourly rate, liberal fringes, 2d shift.

THE STANDARD PRODUCTS CO.

2130 W 110, Cleveland, O.
An Equal Opportunity Employer
(131-133)

LATVIAN ART CENTER

5806 Clinton Avenue
Cleveland, Ohio
Tel. 281-4741

ĪVAIRŪS LATVISKI MENO KŪRINIAI:

Didelis pasirinkimas keramikos, medžio ir odos išdirbinių. Sidabro, aukso ir gintaro papuošalai. Paveikslai. Audiniai europietiškais ornamentais.

MENO CENTRAS VEIKIA VISAS 7 DIENAS.

PIRKITE MAY'S ŠIANDIEN: MIESTE 9:30 IKI 9 VISUOSE SKYRIUOSE IKI 10 DUODAME IR IŠKEIČIAME EAGLE STAMPS

the **MAY** co.
ALL 7 STORES
INCLUDING MAY'S SHEFFIELD

PUIKIOS DOVANOS JŪSŲ GYVENIMO DRAUGUI

Elektriniai sniego valintuvai, padarą žiemą maloniu metų laiku

16" Sunbeam elektrinis sniego valintuvas

69.99

Užsiveda iš karto — tik paspaudus mygtuką. Galingas — meta 250 kastuvų kiekį per minutę; 4 pozicijų išmėtimas, meta aukštai ar žemai — kairėn ar dešinėn. Patikimas Sunbeam motoras aklinau uždarytas nuo sniego ar vandens. Lengvai sudedamas ir — pakabinamas ant sienos. Modelis LCS, 100 pėdų 3 jungčių patvari viela. 10.99. Sąlygos: nereikia įmokėjimo, \$5 į mėnesį.

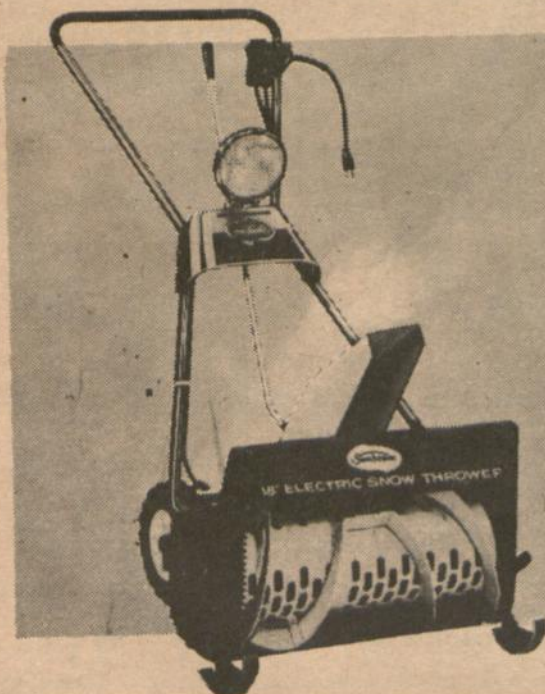
Naujas 18" Deluxe Sunbeam sniego purkštuvas

Modelis ST 200 — su 100 pėdų viela

169.95

Pastebėkite šiuos deluxe privalumus: galingas Sunbeam motoras, viršijęs 3 arklių jėgą sunkesniai darbai. 9 pozicijų keitikliai. Te flon ir epoxy padengti sparnai išmeta sniegą aukštai ar žemai, tikslus grandiklis, prijungta 115 v. lempa. Taigi, sniegą valote lengvai ir sutemus. Lengvai patalpinamas. Dideli, traktoriniai ratai. Sąlygos: nereikia įmokėjimo — \$6.50 į mėnesį.

Housewares, 5th Floor Downtown, Visi 6 skyriai

MAY'S DOWNTOWN
Public Square

MAY'S HEIGHTS
Cedar Center

MAY'S PARMATOWN
Ridge & Ridgewood Dr.

MAY'S SOUTHGATE
Warrensville & Libby

MAY'S GREAT LAKES MALL
Route 20, Mentor

MAY'S GREAT NORTHERN
Lorain & Brookpark Rds.

MAY'S SHEFFIELD
North Ridge Rd., Lorain

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Aukos Dirvai

P. Matukas, Rochester .. 10,00
E. Jansons, Boston 10,00
T. Jurcys, Chicago 9,00
A. Muliolis, Cleveland ... 5,00
J. Vaišnys, New Haven .. 5,00
V. Blinstrubas, Cleveland 10,00
K. Mažonas, Cleveland .. 5,00
A. Jonys, Delanco 10,00
S. Lileikis, Dorchester 5,00
R. Mieželis, Geneva 5,00
A. Mustekis, Detroit 4,00
V. Šarka, Detroit 2,00
J. Bertulis, Chicago 3,00
P. Sirgedas, Cicero 2,00
A. Rėklaitis, Chicago 5,00
J. Balkonas, Maspeth 10,00
O. Dailidienė, Syracuse ... 2,00
J. Strazdas, Guelph 2,00
P. Molis, Shrewsbury 5,00
A. Grinius, Detroit 5,00
M. Kavolis E. Dubuque 4,00
G. Čekas, Metuchen 5,00
A. Grušnys, Larned 10,00
J. Gaižutis, Detroit 10,00
K. Pocius, E. Chicago 10,00

JAV LB TARYBOS SESIJA CLEVELANDE

Kadangi JAV LB V-sios Tarybos I-ji sesija dėl laiko stokos nebesuspėjo išklausti pranešimų ir pasisakyti svarbiais ateities veiklos klausimais, Tarybos prezidiumas savo š. m. spalio 20 d. posėdyje, pasiremdamas įstatų 39 str., nutarė šaukti II-ją darbo sesiją 1967 m. gruodžio mėn. 9-10 dienomis Clevelande (Cleveland-Sheraton viešbutyje, Erie Room).

Prezidiumas, pasirėmęs įstatų 39 str. ir atsižvelgęs į Tarybos narių siūlymus, nustato tokią JAV LB V-sios Tarybos II-sios sesijos darbotvarkę:

Gruodžio 9 d., 12 val.
I-sis posėdis

1. Sesijos atidarymas.
 2. Reguliamino priėmimas.
 3. Mandatų ir nutarimų komisijų rinkimas.
 4. I-sios sesijos protokolo skaitymas ir jo tvirtinimas.
 5. JAV LB Centro Valdybos pranešimai. Pranešimus daro: C. Valdybos pirmininkas Bronius Nainys, švietimo Tarybos pirmininkas Jonas Kavaliūnas, Kultūros Fondo pirmininkas Anatolijus Kairys, Organizacinių reikalų vedėjas Petras Petrušaitis, Jaunimo reikalų vedėja Dalia Tallat-Kelpšaitė.
 6. Pasisakymai dėl pranešimų.
 7. Įstatų keitimo klausimas. Referuoja dr. Kęstutis Keblys.
- (Pirmasis posėdis baigiamas 4 val. vakaro).

Gruodžio 9 d., 6 val. 30 min.
vak. II-sis posėdis

8. JAV Centro Valdybos sąmatos pristatymas ir jos tvirtinimas.
9. Tautinių šokių šventės komiteto pirmininko dr. Leono Kriaučeliūno pranešimas.
10. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos pranešimas.
11. Pasisakymai dėl pranešimų.
12. PLB Seimui atstovų rinkimas.

Gruodžio 10 d., 10 val. ryto
III-sis posėdis

13. Lietuvos nepriklausomybės 50 metų minėjimo paryškinimas — referuoja dr. B. Nemickas.
14. Siūlymai, sugestijos.
15. Nutarimų komisijos pranešimas ir nutarimų priėmimas.
16. Sesijos uždarymas — 2 val. po pietų. Tautos himnas.

KAIP VYKSTA ŠOKIŲ ŠVENTĖS DALYVIŲ REGISTRACIJA?

Iki gruodžio 1 d. jau įregistruavo Trečiosios Lietuvių Tautinių šokių šventės Komitete 35 šokėjų vietos. Kiekvienas jų numato atsiųsti šokių šventėn bent vieną grupę — 16 asmenų, o kai kurie jų rengia po kelias grupes. Kol kas didžiausia organizacija, įregistravusi 12 šokėjų grupių (iš jų 5 suaugusių ir 7 mažųjų) yra K. Donelaičio Lituanistinė Mokykla, Chicagoje. Taip pat daug grupių šokėjų laukiama iš Marquette Parko Lit. Mokyklos Chicagoje, bet tuo tarpu dar šioji mokykla tebesiaikiškina su moksleivių tėvais visas galimybes šventėje dalyvauti ir jai ruoštis.

Šokėjų registraciją veda Birutė Vindašienė, 6443 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629. Įsiregistruavusiems tuojau pat siunčiama dalis šokių šventėje būsimų šokių aprašą bei kiti nurodymai ir informacijos.

Puikiausias ir naujausias Kalėdines plokšteles turi REQUEST RECORDS

Aplankykite artimiausią plokštelių krautuvę. Nesutikite priimti pakaitalų. Nemokamai katalogą gausit rašydami: Request Records, Inc. 66 Mechanic St. New Rochelle, N.Y. 10801

Iškiliam Biržiečiui

PRANUI LEBERTUI

mirus, Jo žmoną M. LEBERTIENĘ, sūnų VITALIJ su šeima ir gimines bei artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Buvę Biržiečiai:

V. A. Bimbiriai,
O. A. Latvėnai,
B. F. Masaičiai,
E. K. Statkai

A t A

LIUCIJAI AUSIEJIEnei

Lietuvoje mirus, liūdintiems jos sūnams KIPRUI ir PETRUI ir dukroms ANGELEI, ALDONAI ir VIKTORIJAI su šeimomis reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Mykolas Ramanauskas ir šeima

IŠ PRAEITIES ARCHYVŲ... Lietuvai Vaduoti Sąjungos Detroito skyriaus valdyba 1948 metais. Sėdi iš kairės: dr. E. Gurskytė-Paužienė, A. Mastauskienė, S. Douvan, H. Rauby, M. Sims, Stovi: J. Kripas, A. Rinkūnas, A. Kizis ir dr. J. Sims.

Prieš 25 metus Detroito buvo įsteigtas Lietuvai Vaduoti Sąjungos skyrius

Prieš 25-rius metus, 1942 rugsėjo 3 dieną Detroito tautinės minties lietuviai suorganizavo Lietuvai Vaduoti S-gos skyrių. Pati Sąjunga buvo įkurta 1941 m. birželio 7-8 dienomis Juozo Bačiūno vasarvietėje — Tabor Farmoj.

Jei turima mano medžiaga yra tikslu, tai pirmasis LV S-gos Detroito sk. pirmininkas buvo Juozas Kripas, dabar, sulaukęs jau 76 metų, yra ALT S-gos Detroito sk. garbės narys.

Skyriaus veikla buvo gana naši ir graži. Tiek skyriaus valdyba, tiek nariai turėjo vienintelį tikslą — padėti pavergtai Lietuvai ir lietuviams. Žvelgiant į to meto veiklą, jų pasišventimą pasiimtą darbui, jaučiasi jų idealizmas.

Minėdami 25 metų skyriaus veiklos sukaktį, verta prisiminti jų atliktus darbus. Pirmasis ir labai reikšmingas darbas buvo suorganizuoti prezidento Antano Smetonos viešą ir iškilmingą priėmimą ir visuomenei pranešimą. Žinant tų laikų nuotaikas ir raudonųjų veiklą, uždavinys nebuvo lengvas. Reikėjo ryžto ir drąsos. Jie išdrįso ir padarė!

To metu šv. Antano parapijos kleb. kun. dr. J. Bo-reišis iškilmingai prezidentą sutiko ir priėmė. Prezidentą lydėjo aukšti policijos pareigūnai į bažnyčią ir į salę. Jie ir tvarką pavyzdinčiai palaikė. Tai įvyko 1942 m. lapkričio 1 d.

1943 m. skyriaus rūpesčiu buvo surinkta 501 doleris "Timeless Lithuania" knygai išleisti. Dabar yra išleista jos antroji laida. Vėliau skyrius paskyrė 31 dolerį tremtiniais šelpti. Ši parama buvo tęsiama ir toliau. Štai 1947 m. buvo išsiųsta jau 100 siuntinių virš 500 dol. vertės, 1948 m. 30 siuntinių virš 200 dol. Po to, pradėjo patys tremtiniai atplaukti į Ameriką. Prasidėjo naujas darbas — ap rūpinimas pastogėmis, reikmenimis ir darbais. Šioje srityje skyriaus nariai nemažai talkininkavo.

1943 m. liepos 4 d. S-gos seime Motuzienė ir Sims buvo išrinktos drabužiams rinkti komisijon. Jų sudarytoji komisija rinko ne tik drabužius, bet ir pinigų. Išsiųsta per 130 siuntinių.

1944 m. sk. nariai, ypač ponios, intensyviai platino karo bonus. Jų išpardavė apie 200,000 dol. Šioje akcijoje pažymėtinos: Stef. Čiurlionytė-Douvan, Malvina Smailienė, Helen Rauby, Margarita Petrikienė, Adelė Maslauskienė, Marija Sims ir kt. P. Marija Sims

1947 m. buvo paskirta tremtiniais įkurdinti imigracijos komisijon.

1944 m. skyriaus nariai dideliu uolumu rinko parašus peticijai, kuri buvo įteikta JAV prezidentui, kad Lietuvai būtų laisva. Skyriaus narė Ona Vilkinė surinko virš 7000 parašų. Tai buvo gera proga supažindinti amerikiečių visuomenę apie komunistų užmačias pavergti Lietuvą.

Peticija su milijonu parašų buvo nuvežta į Vašingtoną 1945 m. kovo 23 d. ir įteikta prez. Rooseveltui Lietuvai Karių Motinių Komiteto, pirmininkaujant Onai Biežienei. Po to, prezidento žmona priėmė moterų komitetą Baltuose Rūmuose. Detroito skyrių atstovavo šie nariai: dr. J. Jonikaitis, dr. J. Sims, J. Smailis, Vik. Petrikas, J. Kripas, M. Sims, Malvina Smailienė, O. Vilkinė, Stef. Douvan, H. Rauby, Marg. Petrikienė ir Petr. Demonienė.

1945 m. liepos 15 dieną skyrius nutarė suorganizuoti lietuvių radijo valandą Detroito. Vėliau sk. komisijos darbą perėmė radijo valandėlei tvarkyti specialiai suorganizuotas Lietuvių Balso radijo klubas. Šioji valandėlė perėjo per kelias grupines rankas. Dabar šią valandėlę tvarko Lietuvių Balso Radijo Klubas sudarytas iš įvairių lietuvių grupių, nepriklausąs jokiai politinai srovei. Jame telpa visi lietuviai. Radijo programa duodama kiekvieną sekmadienį nuo 8 val. 30 min. iki 9 val. ryto. Tai vis tautinės minties lietuvių pastangoms buvo pradėta kalbėti per radiją lietuviškai, atsveriant raudonųjų melą.

Paskutinis L. V. S-gos skyriaus valdybos pirm. buvo Augustinas Rinkūnas, kuris ir dabar priklauso ALT S-gos skyriui.

Kadangi ne viską galima buvo surinkti iš archyvų, gali atsitikti, kad vienas kitas asmuo nesuminėtas ar kuris darbas nenumatytas. Už tuos trūkumus atsiprašau.

Grazu ir malonu prisiminti visus tuos lietuvius, kurių dalis jau apledo šį pasaulį, ar persikėlė į kitas gyvenvietes, — dirbusius ir dabar tebedirbančius lietuvišką tautinį darbą. Jiems visiems priklauso mūsų nuoširdi pagarba ir padėka. A. M.

★
SLA 352 kuopoje nominacijose į Pildomąją Tarybą daugiausia balsų gavo: Jonas Daugėla į prezidentus, S. Gegužis į viceprezi-

nis, išdininkas.

Valdyba savo posėdyje nutarė: Išleisti žurnalisto metraštį Nr. 4 ir suintensy-vinti veiklą.

★

Gruodžio 10 d., 2 val. Detroito visuomenininkui Matui Šimoniui, jo 75 metų sukakties ir 50 metų visuomeninės veiklos sukakties proga rengiamas pagerbimas. Suinteresuotieji tuo reikalų kreipiasi į Stasį Garliauską. (ag)

KAM SUKTI GALVĄ DĖL DOVANŲ?

Užtenka tik tuoj pat parašyti, ir Jūsų artimieji Kalėdoms gaus puikią dovaną iš LONDONO, Anglijos.

Skotišką, tikros Mohair vilnos apsigaubimui šali, 18 colių pločio, 68 c. ilgio, ypatingai gražių spalvų deriniai, švelnus, šiltas.

Dailiai įpakuoatą su Jūsų sveikinimais, registruotą, oro paštu už \$6.70,

paprastu paštu \$4.20. Arba užsegamą, elegantišką, lygių spalvų (8 spalvos pasirinkimui), 100% skotiškos vilnos, megstinį, tom pačiom kainom.

Rašyti: DAINORA, 14, Priory Rd., Kew, Surrey, England. (132-134)

HELP WANTED MALE

MEN WANTED

FOR COLD DRAWN
STEEL PLANT
STEADY WORK
GOOD WAGES AND
FRINGE BENEFITS.

PLYMOUTH STEEL
CORPORATION
5900 MILFORD
DETROIT, MICH.
313 — 899-3300
(125-132)

WELDERS

WELDER TRAINEES

Free instruction. We employ you in other capacity until qualified.

Fully paid vacation, Blue Cross and Blue Shield, 9 paid holidays, pension plan.

Apply daily 8 to 5

PARAGON
BRIDGE & STEEL
4400 Grand River, Novi, Mich.
An Equal Opportunity Employer
(125-134)

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

CLEVELAND, O.

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770
CLEVELAND, Ohio